

Edith Piaf režuruje
Olga Turok, str. 1,8Jánošík před 300 lety,
Mária Chrappa na str. 6Exkluzivně s Marthou a
Tenou Eleferiadi, str. 9Přírodní katastrofa od
Miloše Ondráška, str. 11O systému HAARP píše
Rudolf Jiříček, str. 14

NOVÝ DOMOV

THE NEW HOMELAND

Pravda vítězí!

ROZŠÍŘENÉ VYDÁNÍ

CANADA'S CZECH AND SLOVAK BIWEEKLY PUBLISHED BY MASARYK MEMORIAL INSTITUTE INC., SINCE 1950 www.masaryktown.ca

INTERVIEW S EDITH PIAF na scéně Hudebně-poetických skvostů

V neděli 29. dubna se máme možnost setkat již na dvanáctém pořadu s názvem Hudebně-poetické skvosty Olgy Turokové. Tentokrát se konají pod záštitou Masarykova ústavu. V 16 hodin se rozevře pomyslná opona improvizované scény v restauraci Praha na Masaryktownu, aby tak dala možnost divákům vstoupit do života legendární a v popularitě nepřekonané francouzské šansoniérky Edith Piaf. „Měla život tak smutný, že se zdá až příliš krásný na to, aby byl pravdivý,“ napsal o drobné zpěvačce ruského původu Francouz Sacha Guitry, divadelní a filmový herec, režisér a dramatik a filmový scénarista pařížského Boulevard theatre.

Od chvíle, kdy se dostala do povědomí prvních posluchačů, bylo zřejmé, že si svůj národ více než podmaní. Milovat ji museli všichni, kteří se s ní měli možnost setkat již od jejího těžkého dětství, tehdy jako s Edith Giovanna Gassion (19.12.1915 – 11.10.1963). Své šansony a balady zpívala o pocitech, které byly všem tak blízké – o lásce, životních ztrátách a bolesti. Konečně, to všechno jako by se Edith i s jejím velikým talentem slévalo v jeden životní úděl.

Na neoficiální scéně se setkáme s celkem deseti postavami, které režisérka a dramaturgyně Olga Turok světila Radce Tamchynov-

vé, Petru Kohoutovi (zkušeným hercům z Nového divadla v Torontu), Jarkovi Čihalovi, Elince a Barunce Fryntovým a zkušené herečce Hance Moyséové. Zpěv světila slovenské šansoniérce Monice Stanislavové z Bratislavy (která v té době hostuje na komunitních akcích v Torontu) a torontské pěvkyni Miriam Tikotin. Na harmoniku hraje Bohdan Zatowkaniuk (rovněž muzikant a dlouholetý člen Nového divadla).

“A protože je pořad určený členům našich komunit, tedy Evropanům, nebude snad složité probudit jejich vzpomínky na dobu, kdy právě z Francie k nám dýchalo všechno nekonvenční, dobrodružné, svobodomyšlné a uvolněné, což jsme včetně už tenkrát populární Edith Piaf všemi smysly spontánně vstřebávali. A je zajímavé - a to jsem si uvědomila při hledání podstaty osobnosti Edith Piaf, že právě uvolněné mravy žen a mužů máme spojené s Francií a že nám nepřípadají ani nepatřičné, ale spíše vlnadné a dobrodružné, což třeba nejsme ochotni přijmout ve spojení s jinou zemí,“ popisuje tvůrkyně zinscenovaného setkání s Edith Piaf.

„Jak že jsem hledala podstatu osobnosti královny šansonu? Uvědomila jsem si, že nikde neexistuje jasná definice osobnosti šansoniérky, a tak jsem o ni debatovala se synem Bohdanem, profesionálním psychologem. Sondáž jsme se snažili dojit k odpovědím na celou řadu otázek, které jsem chtěla divákovi předložit ve zpracování Interview s Edith Piaf: kupř. ví vůbec někdo, kdo vlastně je? Proč zpívala? Šlo jí jenom o popularitu a aplaus na scéně? Proč se na jeviště vracela i po těžkých zdravotních i mentálních kolapsech? Jakou lásku to pořád hledala? Jaké písně ji oslovovaly, a proč? A tak si myslím, že dnes mohou divákovi v přístupné drammatizaci na mnohé i odpovědět.“ Vzhledem k složitosti postavy jako takové, která fyzicky i psychicky zraje a prochází mnoha komplikovanými mentálními obdobími, musela režisérka vyhledat i herečky, které by se s rolemi uměly vyrovnat: „Ale to bych nerada prozrazovala, ráda bych obzazení předestřela divákovi jako překvapení... Naopak bych ráda nyní obrátila pozornost na řešení improvizované scé-

Režisérka Olga Turoková s Elinkou a Barunkou Fryntovými

Jsem přesvědčená, že nejdříve z nás už mnohokrát napadla myšlenka, jak moc vědíme našim māmám, a jak málo jsme jim opláceli jejich starostlivost, lásku a obětavost. Jde však nejen o osobní míru vděku, ale také o úctu a oficiální vzpomínku věnovanou dárkyni právě našeho života. A k tomu byl právě určen jeden den v roce – Den matek. Je s podivem, že se slaví teprve necelou stovkou roků, přesně devadesát devět let. Mnozí by jeho slavení přičítali jistě mnohem delší tradici.

Případá na druhou neděli v květnu, a poprvé byl úředně uznán v roce 1914 – ve Spojených státech amerických. Teprve později se rozšířil do celého světa, mimo jiné i do tehdejšího Československa, kde byl pak v době vlády komunistů nahrazen Mezinárodním dnem žen (i když i ten se vlastně zrodil za Velkou louží). Kdybychom se ale podívali na historii tohoto svátku, zjistili bychom, že jeho kořeny jsou přece jen mnohem, mnohem starší a pocházejí dokonce z evropského kontinentu, konkrétně z Anglie. Tato tradice totiž souvisí s takzvanou družebnou

Den pro maminku

Pro ND Hanka Hosnedlová

nedělí, neboli čtvrtou jamí nedělí postrní. V tento čas na anglickém venkově, již v 16. století, přicházely děti za svými rodiči a přinášely jim drobné dárky. V anglické církvi se tomuto dni říkalo Mothering Sunday. V Americe, místu zrodu tohoto svátku, se pak myšlenka na den, vyhrazený vysloveně jen matkám, objevila už na přelomu 19. a 20. století.

Se dnem matek je spojeno jméno Anny Reevesové Jarvisové z města Grafton ve Virginii, která vychovala jedenáct dětí a během svého života se silně angažovala za práva žen a matek. V posledních patnácti letech života, kdy byla nemocná, se o ni starala její dcera Ann. Když paní Reevesová na začátku května v roce 1905 zemřela, chtěla Ann nějakým trvalým a důstojným způsobem učít a zachovat její památku. Na její žádost byla nejprve ve městě Grafton v západní Virginii sloužena zvláštní bohoslužba nejen na počest Anniny maminky, ale všech matek světa.

Trvalo však několik let, než se Ann, která byla původně učitelka a později reklamní pracovnice pojišťovny, podaří přesvědčit americké zákonodárce a Bílý dům, aby vyčlenili jeden jediný den v kalendáři k uctění mateřství. Poprvé se tohoto úkolu ujal guvernér západní Virginie v roce 1910 a vyhlásil Den matek na druhou květnovou neděli. V dalším roce už slavili tento svátek ve všech státech USA. Ale teprve v roce 1914 jej schválil kongres Den matek jako oficiální státní svátek. A netrvalo dlouho a začal se Den matek slavít i v dalších zemích včetně Evropy.

Dneska už bereme tento svátek jako samozřejmost a téměř nikdo si už ani nevzpomene na iniciátorku této tradice – Annu Jarvisovou, která zemřela v roce 1948 opuštěná a bez prostředků.

Setkání s nejdávnější historií Slovenska

Kronika Slovákov autorů Okáf-Cinciců s podtitulem „o dejstvování, sláve a ponižení Slovákov“ byla vydána poprvé v roce 1954. Druhé rozšířené vydání útlé knižky hutného obsahu se dočkalo realizace v r. 1975 rovněž díky vydavatelství Dobrá kniha v Cambridge. A při vzpomínce na toto dílko u příležitosti vydání třetího, které se uskutečnilo koncem loňského roku díky ing. arch. Lubomíra Breziny, jsme se sešli ve společenských prostorách evangelického kostela sv. Pavla v Torontu v sobotu 6. dubna odpoledne.

Program, věnovaný básní Jana Okáfa, doprovázelo hudební těleso Collegium Musicum, připravil Klub Martina Rázusa pod vedením Kataríny Kozákové, která společně s dalšími recitátorkami Ankou Pavlisovou a Milkou Šoltésovou přednesla několik básní z této knižky. Zajímavým doplňkem byla hudební improvizace na fujaru, které se ujal reverend Ladislav Kozák.

Setkání uměleckého slova s hudbou byl přítomen mj. členů komunitních spolků také velvyslanec SR v Kanadě Milan Kollár s man-

» 8

Recitátorky Katarína Kozáková, Milka Šoltésová a Anka Pavlisová

» 8

KE DNI

Kdysi kdosi na otázku, jakou hudbu má rád, moudře odpověděl, že dobrou. Po něm tenhle vitpny bonmot použily s úspěchem ještě desítky dalších. Tehdy ale určitě nepočítali s něčím, čemu se říká žánrová nesmiřitelnost. Znáte to z každodenního života – starší generace si zacpává uši už jen při vyřčení slova metal nebo techno a mladým doslova naskakují pupínky, když zaslechnou dechovku. A není ani výjimkou, že se mezi tábory příznivců strhne ostrá slovní přestřelka nebo přímo bitva. Takovým příhodným bojištěm pro tyto potyčky bývají třeba festivalové scény, ale také konfrontace vysílacího času vyhrazeného dílčím žánrovým okruhům, tiskový prostor v novinách a časopisech apod. Vedou se nekonečné spory o to, co je a co není trampská písnička, co ještě patří do folku a co už do popu, jaké podoby může mít moderní džez, proč tu či onu skladbu řadit do šuplíčku country... Zdálo by se tedy, že zastánci vážné hudby nemají ani kapku tolerance pro pop-music, rockeři že by nejráději zpacifikovali folkaře a dechovkáři že nemohou přijít na jméno třeba džezu.

Pravda je ale přece jen poněkud jiná. Zejména v poslední době se žánry nejenže k sobě přibližují a překrývají, ale často i prolínají. Kapely i zpěváci odmítají někdejší nekompromisní škatulkování a s chutí zabrousí do naprosto odlišných vod, než je jejich původní doména. A díky své popularitě učí toleranci a širšímu hudebnímu rozhledu i své publikum. Jako třeba když Karel Gott předvedl, že mu není cizí ani operní nebo operetní árie, houslový mistr Jaroslav Svěcený když si na portovliv pódium strhl trampskou písničku, či když folkoví Nezmaři společně s Komorní filharmonií uvedli svůj repertoár v provedení, o kterém předtím nikdo ani neuvažoval. Anebo jaké nadšení sklídl kytarový mág Štěpán Rak, když hned vedle své australské suity zařadil u tábora stokrát obehranou Niagaru. A co lidová písnička, která ovlivňuje nejdříve muzikanta z přední ligy – od Žalmana, někdejších Minnesengrů, až třeba po Fleret, Vlastu Redla, Jarka Nohavici a řadu dalších. A o tom to vlastně je – aby k nám hudba promlouvala srdcem, bez ohledu na to, jakou má zrovna žánrovou nálepku... prostě tolerance a zase tolerance. A pokud se k vám otáčí sluníčko už milou tváří, přejí vám to všem.

*Váše
Hanka Hošneřlová*

SPOLEČENSKÝ KALENDÁŘ

TORONTO

SO v 18.00 - Klub Martina Rázusa v Torontě Vás srdečně zve na filmotéku nejznámějších slovenských filmů. Pro děti bude po dobu promítání připravený zábavný program. Promítá se ve slovenštině: 25. 5. a 15. 6. Vstup je volný, info: 416.658.9793. Těšíme sa na vás. Hala ev. kostela sv. Pavla. 1424 Davenport Rd. Toronto.

NE 28.4. ve 12.30 – (začíná se registrací) výroční schůze členů Masarykova ústavu v zasedací místnosti objektu 450B Scarborough Golf Club Rd., Toronto, info: paní Iva 416.439.4354

NE 28.4. v 16.00 – Hudebně-poetické skvosty Olgy Turokové pod záštitou Masarykova ústavu uvedou dramaturgii života a pěvecké kariéry světověznámé šansoniérky Edith Piaf - více čtěte na str. 1 a 8).

NE 28.4. ve 20.00 – koncert Lenka Lichtenberg a Fray v pořadu Embrance, oslava vydání nového CD v Glenn Gould Studio, 250 Front St. West, více: www.Lenkalichtenberg.com

SO 4.5. v 19.00 - The Golden Age Gala pořádaný TV Nová Vize v Grand Banquet and Convention Centre v Mississauze – **exkluzivní rozhovor se zpěvačkami Marthou a Tenou Eleferiadu z Prahy čtěte na str. 9.**

NE 5.5. v 15.00 – v cyklu Portréty uvádí Slovenské divadlo Toronto portrét známého fotografa Yuriho Dojče, The Papermill Theatre, 67 Pottery Rd., Toronto (viz info str. 3)

ST 8.5. v 19.00 – oslava 40 let trvání metody Margaret Morris Method v Swansea na západu Toronta představením skupinou MMM „Anyone can Dance“ s hostujícími taneční skupinou „Arabesque Allspice“ a bandem „Banjos 3 Plus 1“, The Assembly Hall, 1 Colonel Samuel Smith Park Dr. V Torontu, vstupné dospělí \$15, děti zdarma, info na www.mmmcanada.ca. Malé občerstvení po představení.

SO 18.5. v 19.30 – vystoupí legendární slovenská skupina TAKTICI v New Yorku se supersatirickým rebelem DJ Robo Miklou, vystoupí americký předskokan Ledge Roadm.

SO 1.6. v 18.00 - JUNIALES s hostem ze Slovenska, Dušan Grúň - zpěvák našich mladých let, hraje místní skupina Avelanche se Zolo Lebo, dále zpívají oblíbení Marka Rajná a Jan Vaculík. Hala kostela sv. Cyrila a Metoděje, 5255 Thornwood Dr., Mississauga, vstupné \$65, info a rezervace: 905.812.5503, jano23@hotmail.com

ČESKÁ ŠKOLA TORONTO

SO každá v 10.00 (do 12.00) - Česká doplňovací škola Masarykova ústavu se koná v učebně na 918 Bathurst St., Toronto, je určena dětem ve věku 5 - 12 let, info 416. 439 4354 nebo www.masaryktown.ca

ČESKÁ ŠKOLA OAKVILLE

SO každá 10.00 -12.00 – česká doplňovací škola, kterou provozuje Holy Family Catholic School, 1420 Grosvenor Street. Oakville, ON L6H 3L2, HCDSB-International Languages. Info třídní učitelka Renata Freiberg, tel: 905.845.6987 nebo renata.freiberg@yahoo.com. Zápisné \$25 na dítě na šk. rok, určený „HCDSB-International Languages“. Těšíme se na malé školáčky.

SLOVENSKÁ ŠKOLA

SO každá 9.00-11.30 – v Blessed Teresa of Callcuta Elementary School na 1120 Runningbrook Dr., Mississauga.

ČESKÁ TV NOVÁ VIZE

SO každá v 10.00-10.30 a ÚT v 7.30 opakování - vysílá Nová vize v dosahu Ontaria na stanici OMNI.1 (v Torontu kanál 47/kabel 4 a 169), producentka Markéta Rešovská, tel: 647.892.6912, Nova Vize, 498 Quebec Ave. Toronto, ON, M6P 2V7, novavize.ca@gmail.com, na www.novavize.com naleznete některé TV programy.

SLOVENSKÁ TV SLOVENSKÝ SVET

SO každá v 10.30-11.00 a ÚT v 8.00 opakování - každý týden vysílá slovenská TV Slovenský svet. Producentka Katarína Homolová. Tel: 647.233.3105, email: slovenskysvet@gmail.com, www.tvsejna.com.

SOKOL TORONTO pravidelné cvičení:

PO - volejbal 20.00 - 22.00 ST - muži a ženy 20.00 - 22.00
G. Harvey S.I.1700 Kelle St. Info: Marie Crhákové 416.242

5914, mariecrhak@yahoo.ca

Děti a mládež:

SO 16.30 - 18.30 FIT FOR LIFE GYM, 601 Magnetic Dr. U21, Nort York. Info: Marie Crháková 416.242.5914., email: mariecrhak@yahoo.ca

CALGARY

Rezervujte si čas: připravujeme tradiční piknik u příležitosti svátku Canada Day, který letos připadá na pondělí (1. 7.), ale náš termín a organizační podrobnosti oznámíme později.

Navštivte dobře vybavenou veřejnou knihovnu v Catholic Pastoral Center, 120 - 17 Ave. SW., půjčují tam knihy na měsíc bez poplatku, telefon 403.218.5502, katalog on-line (M. Hlaváček)

EDMONTON

pobočka ČSSK ve spolupráci s Československou společností pro vědu a umění v Albertě (SVU) vyhlásily fotografickou soutěž u příležitosti k 90. výročí diplomatických vztahů mezi ČSR a Kanadou: KANADA OBJEKTIVEM KRAJANŮ, více na fotosoutez@cssk.ca, podmínky na cssk.ca.

KITCHENER-WATERLOO-GUELPH

SO 4.5. od 7.00 (do 14.00) – Community Monster Garage Sale v Mannheimu (kousiček od Kitcheneru), na kterém se podílí celý Mannheim (je inzerovaný v kitchenerských novinách), takže přijdou snad tisíce lidí, ti první hned v 7 AM, poslední kolem 2 PM. V parku se prodávají buřty a je tam hřiště pro děti s houpačkami. Proto vás vyzýváme, abyste darovali věci, které můžete postrádat a shromáždili je předem u Andrei Krč-Ševčíkové, která v Mannheimu bydlí. Jedná se hlavně o drobnější věci z domácnosti, bižuterii, hračky, dětský nábytek, ale ne nábytek pro dospělé a oblečení. Volejte Andreu 519.579.2683.

SO 15.6. od 14.00 (do půlnoci) - Piknik je znova tady!, KW Croatia Club, 2006 Shantz Station Rd. (R.R. 30), Navigace: hned před Greenway Blooming Centre, z Kitcheneru po HWY 7 směrem na Guelph, na světlech u Pioneer Gas Station zahnout doprava a pokračovat asi 250m. GPS N43°30'0.52", W80°22'45.73" (decimálně 43.500145, -80.379370). Vstupné \$12, děti do 14 let zdarma. Cash bar pro dospělé, buřty, zákusky atd. a soft drinks za nízké ceny. Živá hudba, aktivity pro děti (zumba a další) i pro dospělé - volejbal, fotbal. Registrace do 10.5. na email kwczechsandslovsaks@yahoo.com nebo na tel. 519.821.7996.

ÚT každé 19.00-20.00 - cvičení Sokola, Elizabeth Ziegler School. Začalo se od září. Info: náčelnice Sokola Jana Otrubová 519.884.9185. Noví zájemci jsou vítáni i s rodinami a jejich přáteli.

SO každá 9.00-11.30 – vyučování české a slovenské školy pro děti JK - 8. třída pod záštitou Waterloo Catholic School District Board. Více informací naleznete na www.kwczechsandslovsaks.com. Pokud se rozhodnete pro finanční nebo materiální podporu, za kterou ve jménu dětí předem děkujeme, pak odešlete na adresu: CAC-Czech/or Slovak school, 550 King St.N, POB 42053, Waterloo, ON, N2L 6K5.

ČASOPIS DOBRÝ DEN

vydává ČSSK, objednávka: ektratoch@sympatico.ca, tel. 519.821.3321. Přispěvek laskavě pošlete na: Czech and Slovak Association of Canada, K-W-G Branch, 550 King St. N., PO 42053, Waterloo, ON, N2L 6K5.

MONTREAL

NE 5.5. v 18.00 - oznamujeme, že proslavené grilované bifteky (steaks) se budou opět smažit a konzumovat za zvuků živé hudby všeho druhu v hale 5455 Blv. Maisonneuve v. v NDG. Večeři, kávu, zákusky, českou muziku a večer plný dobré pohody pořídíte za pouhých \$20.00 na osobu. Přijďte si posedět, zazpívat či zatánčit při známých melodiích, pochutnat si, spláchnout steak dobrým českobudějovickým a připomenout si naše zábavy, když jsme byli mladší. Přiveďte své příbuzné a známé, nebudou litovat, podobných zábav je již pomálu. Vstupenky je nutné objednat nejpozději do 2.května 2013 na 514.737.9220. Všechny naše příznivce a známé co nejsrdčněji zve a těšíme se na opětné shledání. Honza s Erikou, česká ldyka a kapela Spring 68.

ČT (každý) ve 20.00 - sokolský volejbal v tělocvičně školy Corronation na rohu Van Horne a Victoria (metro Plamondon). Schází se 8 až 12 hráčů, mezi nimiž je i dost mladých studentů z Čech. Po všeobecné rozvíčce a nácviku herních situací následuje hra. Volejbal bude pokračovat do konce jarní sezóny, většinou do konce května. Informace podá náčelník Sokola Montreal Josef Hřib na tel. 514.683-2092 nebo napište Ale-

We acknowledge the financial support of the Government of Canada through the Canada Periodical Fund (CPF) of the Department of the Canadian Heritage.

Číslo 6 vyšlo 21. března, č. 7 vydje 4. dubna, uzávěrka je 30.3. 2013. Noviny vycházejí čtrnáctidenně. Redakce: 416.439.9557 zanechejte vzkaz vera.toronto@gmail.com Rychlý kontakt 647.608.1713

SPOLEČENSKÝ KALENDÁŘ

ně Martinů na amartinu@yahoo.com. (Ludvík Martinů)

ČESKÝ DŮM A ČESKÁ KNIHOVNA

Již víc než půl roku slouží nový Český dům na McLynn. Konají se v něm seniorské schůzky, schůze Čs. sdružení a Sokola, balí se zde každý měsíc Montrealský věstník a konzulární dny. Jsou zde uskladněny potřebné věci na bazar a taneční zábavy, hlavně však české knihy, kterých se za dlouhá léta nashromáždilo na několik tisíc svazků. Jejich zdrojem jsou dary našich krajanů, kteří buď po někom likvidovali byt anebo probírali vlastní přetékající knihovnu. Tradičně nabízíme knihy našim krajanům na bazaru. Loni na podzim se jich sice hodně prodalo, ale přesto bylo nutné zbývající množství silně zredukovat, aby se do nového Českého domu vůbec vešly.

Sbírka je velmi různorodá - od klasiků až po některé novější vydání, nemluvě o mnoha románech, detektivkách a knihách pro děti a mládež. Alena Martínová vypracovává jejich kompletní seznam, který bude k dispozici v knihovně i na webové stránce Věstníku. Pokud máte již nyní dotazy, obraťte se na Alenu Martinů, tel. 514.484.6177, email amartinu@yahoo.com, nebo na Emu Košackou tel. 514.735.5795. (Ludvík Martinů)

Finanční podporu Věstníku odešlete laskavě na adresu 5080 Glencairn Ave, Montreal, QC H3W 2B4. Více: montrealvestnik@gmail.com. www.montrealvestnik.com. Děkujeme. Czech and Slovak Vestnik - dotazy a informace můžete posílat na montrealvestnik@gmail.com. (Info z tiskoviny Montrealský věstník, ročník 49, březen 2013, č. 7.)

VANCOUVER

Časopis vydává pobočka ČSSK, vychází 4krát ročně, vedoucí redaktorka Blanka Ondrášková, Blanka.ondrasekova@gmail.com. Případné dary pro podporu vydávání zasílejte na adresu Czech and Slovak Association, 797-916 West Broadway, Vancouver, BC, V5Z 1K7.

SO 25. - 26.5. - účast ČR a SR na Eurofest 2013 v Burnaby, odbočka ČSSK zabezpečí propagačně-kulturní a jídelní stánek, vystoupí Slavík a Great Moravian Choir.

NE 1.6. - Dětský den plný her a radovánek na Locarno Beach.

PÁ 7. - NE 9.6. - 64. kongres ČSSK v Kanadě, vancouverská pobočka zabezpečuje jeho organizaci. Prosíme o pomoc sponzory a dobrovolníky, dejte o sobě vědět na 604.833.4274, email: martajamborova@hotmail.com

WINNIPEG

ČT každý v 19.30 - výuku jazyka českého nabízí Helena Stejšovská, tel.: 204.772.7209, helstel@shaw.ca

ČASOPIS PRAMEN

vydává pobočka ČSSK ve Winnipegu, vychází čtyřikrát do roka. Zájemci, napište si o něj na adresu Czech and Slovak Association of Canada, Winnipeg Branch, Attn. Pramen, PO BOX 1732, Winnipeg, Manitoba, Ca, R3C 2Z9. Přesto, že je zájemcům posílán zdarma, je každá finanční podpora vítána třeba uplatněním inzerátu. Tel. 204.256.3713, email: mishagogela@shaw.ca.

Na Památník obětem komunismu přispěli:

Bumbala Milica, Čermák Josef, Dvořák Pavel a Antonie, Flack John a Helena, Fuchs Marie, Glos Jaroslav a Věra, Hampais Ladislav, Hoferek Štěpán a Marie, Hornof Vladimír a Alexandra, Kubát Ladislav a Ivana, Mach Jan, Matoušek Antonín, Pliva Gustav a Jitka, Procházka Antonín a Jitka, Šuchma Miloš a Jana, Zachar Peter a Jana, Zeithammel, Michal a Christiane - částka \$ 4,270
ČSSK Ústředí, ČSSK Calgary, ČSSK Ottawa - částka \$1,700
K 31.3. 2013: celkem dar činí \$5,970

Žádáme laskavě další dárce z české a slovenské komunity, aby se přidali vypsáním šeku na Tribute to Liberty, zasílejte laskavě na adresu: CSAC, P.O. Box 1507, Manotick, ON K4M 1L4

ČESKÁ KNIHOVNA MASARYKOVA ÚSTAVU

ST 16.00 - 21.00 Info 416.439.0792
- také časopisy, filmy, DVD, pohádky pro děti
- přístup na internet zdarma
450 Scarborough Golf Club Rd. Toronto

The Golden Age Gala

SOBOTA 4. 5. 2013 v 18.00 h.

Mississauga Grand Banquet & Convention Centre
35 Brunel Rd., Unit #7, Mississauga, ON, L4Z 3E8.

Rezervace: 905.891.5690
Stůl pro 10 - 1200.00 CAD
Vstupenka - 140.00 CAD

Více: www.goldenagegala.com
Email: info@goldenagegala.com

NAJLEPŠIA ZABAVA ROKU

JUNIALES

NA PODPORU SPOLEČENSTVA A LESKOTV MĚSTI V ONTARIO

Sobota 1. Juna 2013
Cocktails 6.00 p.m. Večera 7.00 p.m.

Dusan Grun

Marka Rajna Jan Vaculik Zolo Lebo & Avalanche

Banquet Hall of Cyril and Methodius Church, 5255 Thornwood Drive, Mississauga

JK PRODUCTIONS NOCTUR ES IN THE CITY Kanaďská Služba NOTY DONOT satellite (905) 440-1450 Akuna DINNER & DANCE Tickets \$65.00 Table for 10 people \$600.00

For reservation please call: Jan Kosiba 905 812 5503 / e-mail: jan023@hotmail.com

HLEDÁM SVÉ DÁVNÉ PŘÁTELE

JUDr. Vlastu Brožkovou a MVDr. Vladimíra Brožku, které jsem naposledy viděla v roce 1983 v Alžiru, a o nichž vím, že emigrovali do Kanady. Prosím, dejte mi o nich vědět. Všem ochotným v Kanadě mockrát děkuji, email: stastna@felixline.cz. Marie Štastná, Olomouc, ČR

Pavel Kantorek

MÁJOVÁ PRODEJNÍ VÝSTAVA

Centrum InGarden,
Nad Primaskou 45
PRAHA 10 - Strašnice

Vernisáž výstavy se koná ve středu
22. května 2013 v 19:00 hod.
Zašlete registraci na: ingarden@ingarden.cz

Výstava bude otevřena pro veřejnost
od 23. května do 28. června 2013
pondělí - pátek 9,00 - 17,00 hodin,

Velká příležitost pro ty,
kteří na minulých výstavách nenašli
své oblíbené kresby.

www.ingarden.cz

ADRESY

VELVYSLANECTVÍ ČR V KANADĚ
VELVYSL. ČR KAREL ŽEBRAKOVSKÝ
251 Cooper St., Ottawa ON K2P 0G2
Tel: (613) 562 3875
Fax: (613) 562 3878
E-mail: ottawa@embassy.mzv.cz
www.czechembassy.org

GEN. KONZULÁT ČR V TORONTU
GEN. KONZUL VLADIMÍR RUML
2 Bloor St. W. suite 1500, Toronto ON M4W 3E2
Tel: (416) 972 1476, Fax: (416) 72 6991
www.mzv.cz/toronto

ČESKÉ A SLOVENSKÉ SDRUŽENÍ V KANADĚ

Poštovní adresa:
PO Box 564, 3044 Bloor St. W. Toronto ON M8X 2Y8
Tel: (416) 925 2241 Fax: (416) 925 1940
Porady a ověřování dokladů:
E-mail: ustredi@cassk.ca nebo toronto@cassk.ca, www.cassk.ca Toronto
Torontská pobočka (416) 762 6846

HONORÁRNÍ KONZULÁT ČR CALGARY

HON.KONSUL JERRY JELINEK
Ste. 611 - 71st Avenue SE., Calgary, AB T2H 0S7
Provozní hodiny úřadu
ST 14.00 - 18.00
Tel: (403) 269 4924 Fax: (403) 261 3077, calgary@honorary.mzv.cz
jelinek@terramagement.ca

VELVYSLANECTVÍ KANADY V PRAZE

Muchova 6, 160 00 Praha 6, ČR
Tel: (+420) 272 101 800 Fax: (+420) 272 101 890
PO-PÁ 8.30 - 12.30 a 13.30 - 16.30
canada@canada.cz www.canada.cz

NOVÉ ČESKÉ DIVADLO NEW CZECH THEATRE

348 Riverdale Ave., Toronto, ON, M4J 1A2, Tel: (416) 463 3182
nove.divadlo@sympatico.ca

ŘÍMSKO-KATOLICKÝ KOSTEL SV. VÁCLAVA

Rev. Libor Švorčík
496 Gladstone Av., Toronto, ON 6H 3H9
NE v 10.30, PÁ v 19.00 h.
První SO v měsíci na Masaryktownu od 15.00 h.
Tel: (416) 532 5272 Fax: (416) 516 5311, www.katolik.ca

SLOV. EV. KOSTOL AUGSB. VYZNANIA SV. PAVLA

Rev. Ladislav Kozák
1424 Davenport Rd., Toronto ON M6H 2H8
Bohoslužby slovensky NE 10.45
Tel: (416) 658 9793

ŘÍM.-KAT. KOSTOL SV. CYRILA A METODA

Farář: J. Vaňo
5255 Thornwood Dr., Mississauga, ON L4Z 3J3. Slovenská omša:
NE 11.00, PO a ŠT 8.00, ÚT, ST a PIA 19.00, prvá SO 18.00
Tel: (905) 712 1200
Fax: (905) 712 0974

THE BATA SHOE MUSEUM

327 Bloor St. W., Toronto, ON ÚT, ST, PÁ, SO 10.00 - 17.00 h.
ČT 10.00 - 20.00 NE 12.00 - 17.00
Tel: (416) 979 7799

DEPT. OF SLAVIC LANGUAGES UNIVERSITY OF TORONTO

Alumni Hall, 121 St. Joseph St., Room 405, Toronto, ON M5S 1J4
Associate Professor: Veronika Ambros
Tel: (416) 926 1300 ext. 3200
veronika.ambros@utoronto.ca

Byli dva. Muž a žena. Americký prezident a britská premiérka. Ronald Reagan a Margaret Thatcherová.

Komunistická propaganda jim nemohla přijít na jméno. A my za železnou oponou jsme je milovali. Byli víc než ikonami. Byli ztělesněním naděje. Živoucím důkazem, že existuje jiný svět, jiná politika, jiné osobnosti. Mohli snad sovětské generální tajemníci Brežněv, Andropov či Černěnko vizuálně konkurovat dvojici Reagan – Thatcherová?

Ovšemže nešlo za studené války primárně o to, jak kdo vypadá. Ale i to hrálo svoji roli – jako všechno v ideologické válce mezi svobodným světem a říší zla. A o mnohém to vypovídalo. Když to Rusové pochopili a místo nemohoucí starců postavili do svého čela konkurenceschopného Gorbačova, bylo už pozdě. Nový sovětský vůdce nemohl udělat nic jiného, než co udělal: zapsat se do dějin jako autor klíčového vlastního gólu v rozhodujícím se střetnutí svobody s totalitou. Nestal by se ovšem spoluhračem východní rudé tyranie, kdyby Reagan s Thatcherovou nevyvinuli na Sovětský svaz systematicky a dlouhodobě „churchillovský“ tlak, opak „chamberlainovské“ politiky uvolnění, na jehož konci byl pád berlínské zdi, pád železné opony, rozpad sovětské

BARONKA a SAMARITÁN PRO ND LUBOMÍR STEJSKAL

unie, zhroucení celého kremelského bloku.

To vše se člověku vrací na mysl, když čte zprávy o odchodu Margaret Thatcherové. A nestačí žasnout nad pošetilostí těch, kdo smrt někdejší britské premiérky oslavují jásotem a tancem. Jsou stejně ubozí jako ti muslimové, kteří byli v září 2001 radostí bez sebe, když se v New Yorku zřítla dvojičata Světového obchodního centra.

Důvodů, proč si baronky Thatcherové vážit, je bezpočet. Domácí britská tématka nechme k posouzení tamním krajanům. Na mezinárodním poli, vedle užitečné vojny politiky Bílého domu, jež vedla k obnovení svobodných poměrů ve východní Evropě, kladu na přední místo její odvahu a rozhodnost, s níž se postavila na obranu Falklandských ostrovů a jejich obyvatel proti agresi argentinské vojenské junty v roce 1982. Byla pro nás nadějí, majákem svobody, vzorem pravého politika, symbolem toho, čeho jsme si v obsahu pojmu Západ cenili nejvíce.

S baronkou Thatcherovou odešel další kus normálního světa. Světa nikoli politicky korektního, ale fungujícího podle zásad zdravého rozumu. Světa respektujícího ony dobré hodnoty, díky nimž si získaly anglosaské země úctu a respekt.

Dožila se požehnaného věku. Zanechala nás ve smutku, ale vnitřně naplněné. Dnes víme, že existuje politika, které je možné věřit a s níž se lze vnitřně ztotožnit. Při vzpomínce na Železnou dámu můžeme s nostalgii konstatovat: škoda, že takových osobností má Evropa dekády od dekády méně a méně.

V souvislosti s ukončením pozemské pouti Margaret Thatcherové byla citována kaskáda jejích výroků. Byla dobrou znalyní Bible, neboť vyrůstala v rodině metodistického laického kazatele a později zakotvila v Church of England. Známému podobnosti o milosrdném Samaritánovi dokázala dát typicky „thatcherovský“, neotřelý, ale přitom logický vklad. Připomeňme si tu novozákonní dějovou ilustraci. Na cestě z Jeruzaléma do Jericha byl přepaden pouťník. Lupiči ho okradli, zbilí a nechali polomrtvého ležet na pospas osudu. Zanedlouho šel kolem kněz – nebožák nemohl přehlédnout, ale nepomohl mu. Stejně se zachoval později i levita (kněžský pomocník). Teprve když přepadeného minul Samaritán, udělal, co bylo zapotřebí. Ošetřil ho, odvezl do nejbližšího zaježdňho hostince, kde hostinskému zaplatil, aby se o zraněného postaral. S dovětkem: Měj o něj péči a cokoli tě bude stát navíc, vynahradím, až se budu vracet.

V nedělní škole a později při bohoslužbách jsme slyšeli kázání na toto podobnosti mnohokrát. Vždy s důrazem na lidské milosrdství. Až Margaret Thatcherová nás naučila novému pohledu. V jednom televizním rozhovoru v roce 1986 řekla: „Kdyby měl Samaritán jen dobré úmysly, nikdo by si na něj nevzpomněl. Musel mít i peníze.“

Jak tomu rozumět? Přepadenému by jistě pomohl, i kdyby byl bez prostředků. Neměl by ovšem takové možnosti: takto mohl nabídnout dopravní prostředek, olej a víno a také finančně zajistit následnou péči. Jinými slovy: sociální citění je oceněníhodná vlastnost, ba křesťanská povinnost, ale bez peněz mnoho platné potřebným není.

Právě pro takovýto originální vhlad na svět, v němž žijeme, zůstane baronka Thatcherová trvale v naší paměti. Bez ohledu na to, že se, tak jako každý jiný člověk, ve svém úsudku také mylíla. Naštěstí jen výjimečně.

ZPRAVODAJSTVÍ Z DOMOVINY

VELVYSLANEC FRANCIE V ČR PIERRE LÉVY

ocenil přední českou šansonierku Hanu Hegerovou a udělil jí insigne komandéra Řádu za zásluhy. Medaili s diplomem předal jejímu vnukovi Matouši Hegerovi, který jí vyznamenání odevzdá v soukromí. Toto uznání je podle Lévyho oceněním celoživotního díla zpěvačky, která interpretací francouzských šansonů významně přispěla k poznání francouzské hudby v Československu a později v ČR. Mezi českými držiteli tohoto řádu jsou například bývalí velvyslanci ve Francii Jaroslav Šedivý, Pavel Fischer a Petr Janyška, dále novinář Petr Uhl, překladatel Karel Kraus a politolog Jacques Rupnik. Loni v listopadu jím byla vyznamenána mecenáška a sběratelka umění Meda Mládková. (6.4.)

AUKČNÍ SÍŇ CHRISTIE' V NEW YORKU NABÍDLA

mj. snímky Františka Drtíkova, Jaromíra Funkeho, Josefa Sudka a Jaroslava Rösslera. Fotografie českých umělců jsou součástí soukromé sbírky. Rösslerova fotografie s názvem Světelná abstrakce by se mohla vydražit za 50.000 dolarů (milion korun), Sudkův Rozbitý talíř za 60.000 dolarů (1,2 milionu korun) a Drtíkolův akt až za 80.000 dolarů (1,6 milionu korun). Z českých děl však Christie's nejvíce ocenila Funkeho fotografii Zátisí s lahve. Za tu by podle odhadní ceny mohl kupce zaplatit 150.000 až 250.000 dolarů (až pět milionů korun). Rekordmanem v zahraničních aukcích je ale Drtík, jehož snímek Sněžná vlna se před šest lety v New Yorku vydražil za 312.000 dolarů - 6,3 milionu korun. (7.4.)

V ČESKU PŘIBÝVÁ CHUDINSKÝCH DOMŮ

a čtvrtí. Zatímco v roce 2006 bylo takzvaných vyloučených lokalit neboli ghett asi 330 a před dvěma lety kolem 400, nyní je jich víc. Řekl to šéf vládní agentury pro sociální začleňování Martin Šimáček. Stanovit přesný počet podle něj ale není možné. Odpověď by měla dát nová analýza, čísla by mohla být v příštím roce. „Vidíme, že řada vyloučených lokalit od roku 2006 zanikla, ale větší díl jich vznikl,“ uvedl Šimáček. Podle něj se trend ještě umocní. Jedním z důvodů jsou dluhy. Mnohé rodiny se kvůli nim musí vystěhovat a na jiný byt nedosáhnou. Podobu ghett v Česku zmapovala v roce 2006 analýza, kterou si nechalo udělat ministerstvo práce.

V těchto chudinských domech či čtvrtích žili převážně Romové, mohlo to být až 80.000 lidí. Většina dospělých neměla práci, rodiny byly závislé na sociálních dávkách a zadlužovaly se. Děti chodily do „zvláštních škol“. Ministerstvo práce nyní připravuje veřejnou zakázku na novou analýzu. Přibývání ghett potvrdila už v roce 2010 studie z Ostravy. Od roku 2006 se tam za čtyři roky počet vyloučených lokalit zvedl z desítky na 14, připomnělo ve své zprávě sdružení. (7.4.)

CELKOVÝ VÝVOZ V ROCE 2012 TOTIŽ PŘESÁHL

biliony korun a také se dosáhlo vůbec nejvyššího obchodního přebytku v historii. Zároveň s rekordními čísly vývozu ale Český statistický úřad zveřejnil, že česká ekonomika je v dlouhodobé recesi. Výsledky českého exportu dělají radost politikům i české ekonomice. Současná exportní strategie do roku 2020 vychází z toho, že vývoz by se neměl orientovat výhradně na trhy států Evropské unie. Loni se snížil podíl EU, tedy největšího odběratele českých výrobků, z 83 na asi 81 pct. Z celkového vývozu. Klíčové je přitom především Německo.

Jak ale říká Jiří Grund z Asociace exportérů, důležité je udržet si tyto trhy, i když země evropské sedmadvacitky procházejí ekonomickou krizí. Loni se dařilo vyvážet do takzvaných prioritních zemí - je jich celkové 12 a patří mezi ně například Brazílie, Čína, Indie, Irák, Mexiko nebo Ruská federace. Vyvezlo se do nich české zboží za 340 miliard korun. V loňském roce se také dařilo vyvážet i do skupiny 26 zájmových zemí, mezi které patří některé jihoamerické a africké státy, ale i například Izrael, Japonsko nebo Kanada. Prezident Svazu průmyslu a dopravy Jaroslav Hanák v České televizi také uvedl, že se chystá další velký kontrakt v Iráku. (7.4.)

PODPÍSEM KUPNÍ SMLOUVY PŘEŠEL 44PROCENTNÍ

podíl akcií národního dopravce na společnosti Korean Air. Korejská firma tím získá jedno místo v dozorčí radě ČSA a prostřednictvím tuzemských aerolinií i snadnější přístup na trh letecké dopravy v Evropě. Za podíl v ČSA korejský

dopravce zaplatí 67,5 milionu korun. Vstup Korean Air do ČSA je krok správným směrem, řekl u příležitosti podpisu kontraktu předseda vlády Petr Nečas. Podle něj jsou korejské aerolinie špičkovou společností, která působí na rychle rostoucím asijském trhu. Z toho má do budoucna profitovat i pražské letiště, které se stane uzlovým bodem pro přestup z Asie, zopakoval premiér. O možnosti prodeje bývalých docefných společností v nejbližší době stát neuvažuje. Hodnota celých ČSA podle nedávného odhadu společnosti Ernst & Young činí 148 milionů korun, cena nabízená Korejci tak podle odborníků odpovídá hodnotě prodaného podílu. (10.4.)

UŽ DESÁTÍ ROKOV SA NESTALO,

že by pumpáři v aprílu zlacňovali. Teraz sa to však napriek otepleniu a očakávanému postupnému nástupu motoristickej sezóny deje. Počnúc piatkom začínajú ceny nafty na slovenských čerpacích stanicach klesať o dva centy, liter benzínu lacnie o 1,5 centa.

Po prebehnutí vlny zlacňovania celým Slovenskom cena benzínu Natural 95 klesne na 1,49 eura za liter. Motorová nafta bude stáť priemerne 1,39 eura. Cena nafty klesá prvýkrát po zhruba mesiaci. V polovici marca zlacnela o jeden cent.

Počas minulých rokov bol pokles cien v apríli prakticky nemožný. S blížiacou sa letnou sezónou totiž na medzinárodných trhoch cena palív vždy stúpala, keďže motoristi začali viac tankovať. V súčasnosti sa však kríza podľa analytika Trim Broker Tomáša Plavca podpisuje pod opačný trend. „Podľa najnovších údajov americkej energetickej agentúry spotreba ropy klesá, a preto sa znižuje aj jej cena,“ zdôvodňuje Plavec. (12.4.)

E-CIGARETA VÁS MŮŽE I ZABÍT! V EVROPĚ UŽ JI RADĚJI ZAKAZUJÍ.

Kouření škodí zdraví. A právě kvůli tomu stále více lidí sahá po elektronické cigaretě. Jenže ta obsahuje náplň zvanou e-liquid, která může být zdraví škodlivá stejně jako obyčejná cigareta. E-cigareta se stala v posledních letech velkým hitem v mnoha zemích po celém světě. Jenže to má háček. Nikdo prý totiž přesně neví, co tekutá náplň elektronické cigarety – takzvaný e-liquid – vlastně obsahuje. V mnoha zemích už se na tento problém podívali ostřejší optikou a přijali příslušná opatření. MZ ČR dosud ale mlčí.

KOURENÍ ZABÍJE KAŽDÝ ROK 18 000 ČEŠEK A ČECHŮ.

Z nich 8000 zemře na rakovinu, 7000 na nemoci srdce a cév, 2000 na nemoci respirační a 1000 na jiná onemocnění. Do budoucna podle Evy Králíkové z Centra pro závislé na tabáku Všeobecné fakultní nemocnice hrozí, že stoupnou i počty úmrtí. V ČR totiž kouří třetina dospělých a mladých ještě víc.

Z 8000 úmrtí na rakovinu je 5000 na rakovinu plic, což je až 90 procent všech úmrtí na rakovinu plic. "Rakovina plic tak má největší podíl mezi nádory způsobenými tabákem," upřesnila lékařka s tím, že na rakovinu plic zemře ročně také 1500 lidí, kteří nikdy nekouřili.

Oproti obecnému povědomí není rakovina plic nejčastější příčinou úmrtí kuřáků, jsou to nemoci srdce a cév, které usmrť ročně o 2000 lidí víc. "Víc lidí zemře na infarkty a mrtvice než na rakovinu plic kvůli kouření," podotkla odbornice, která v centru pomáhá lidem přestat kouřit. Úmrtí na respirační nemoci jsou hlavně na chronickou obstrukční plicní nemoc. Zbývajících 1000 úmrtí připadá na další nemoci jako chronické záněty střev či demence. "Kouření zvyšuje riziko všech demencí, včetně Alzheimerovy," varovala lékařka.

Na rakovinu, nemoci srdce a cév či demence umírají i nekuřáci, výjimkou jsou cévy. "Zhruba 17 procent infarktů, asi 4500 ročně, by vůbec nebylo, kdyby se nekouřilo v restauracích," řekla Králíková. Regionálně se úmrtnost může mírně lišit. Někde je víc kuřáků, někde je víc znečištěný vzduch, společně oba vlivy riziko úmrtí násobí. (25.3.)

Zdroj: <http://www.radio.cz/cz>, <http://spravy.pravda.sk/ekonomika/clanok/277343-ceny-paliv-zacali-prekvapujuco-klesať>, <http://itn.nova.cz/zpravy/na-vasi-strane/poroz-e-cigareta-vas-muze-zabit-v-evrope-uz-ji-zakazuji.html>, <http://itn.nova.cz/zpravy/domaci/v-cesku-zemre-rocne-18-000-lidi-kvuli-koureni-a-bude-hur.html>

Náš přítel QUEBEC

Pro ND Jiří Košut

Provincie Quebec, jedna z největších v Kanadě, je nejunikátnější. Zatímco anglický jazyk vládne v Kanadě, v Quebecu je to francouzština. Díky tomu má Kanada dva oficiální jazyky. Tím, že Quebec je obklopen anglicky mluvícím územím, je pochopitelná jeho snaha uchovat si svůj jazyk, stejně jako svou kulturu.

K debatě je pouze způsob, jakým se o to snaží. Jenže jedna věc je, pokud se člověk sám od sebe chce učit cizí jazykům, a úplně něco jiného, pokud je k tomu zákonem donucen. Dobrým příkladem může posloužit bývalé Československo za vlády komunistů, kdy veškeré školou povinné děti byly nucené, počínaje čtvrtou třídou základní školy, studovat ruský jazyk. Přestože žáci prošli touto výukou nejméně po pět let, málokdo z nich byl schopen mluvit plynulou ruštinou.

Některí obyvatelé Quebecu přirovnávají svou provincii k francouzskému ostrovu uprostřed anglické země. Toto přirovnání ale dává podnět separatistickému hnutí: Proč být ostrovem, když můžeme být samostatným státem? Tím pádem Quebec využívá hrozbu separace, aby dostal od Kanady více. Určitým stylem se tato metoda vyplácí. Kanadská vláda uznává unikátnost Quebecu, a tím provincie získala více výhod, nežli jakákoliv jiná: Quebec je dnes nejvíce dotovaná provincie. Má svůj penzijní plán, stejně jako vlastní justiční systém, jehož základem je francouzský, nikoli anglický, systém.

Díky velkým dotacím Quebec má dnes nejjednodušší systém péče o děti, stejně jako nejlacinější zápisné na vysoké školy. Tím pádem není divu, když vloni propukly studentské bouře

tehdejší vlády v loňských volbách. Navíc to v Kanadě utvrdilo přísloví, které praví, že čím více někomu dávaš, tím více bude od tebe požadovat.

Loňský průzkum v Quebecu ukázal, že pouze 20 % obyvatel je pro separaci. Přesto Quebec zvolil separatistickou stranu jako svou novou vládu, i když menšinou. Na druhé straně tentýž průzkum veřejného mínění mimo Quebec přinesl zajímavé výsledky. Zatímco 20 % dotazovaných se nevyjádřilo, 48 % projevilo přání, aby se Quebec separoval. Nebezpečí tohoto průzkumu spočívá v tom, že pokud se těchto 48 % začne zvyšovat, může to vést k osamostatnění Quebecu nikoliv místním referendem, ale referendem v Kanadě, které bude požadovat vyloučení Quebecu z federace. I když tato šance je mizivá, bylo by dobré, aby si to občané Quebecu uvědomili.

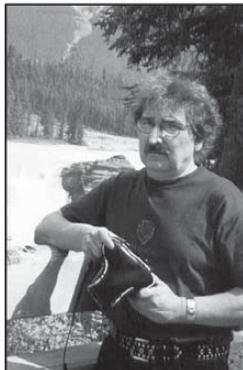
Existuje hodně hypotéz a scénářů, jak by vypadala samostatná část Quebecu a jak by vypadala Kanada bez Quebecu. Chtěl bych na tato témata předestřít některá nepopiratelná fakta.

Quebec jako samostatný stát...

V den osamostatnění Quebec ztratil část svého území. Toto území, dnes pod správou Quebecu, bylo dáno federální vládou k použití původním obyvatelům Kanady, kteří se jedno-myslně vyjádřili, že v případě separace hodlají zůstat v Kanadě. Quebec by okamžitě ztratil velké dotace, které dostává od federální vlády, navíc by kanadská vláda žádala zaplacení Quebeckého dluhu, který činí skoro jednu čtvrtinu celostátního kanadského dluhu. Quebec by byl nucen vytvořit si vlastní zastupitelství v cizí

slovenská koruna měla o 20 % nižší hodnotu než česká. Něco podobného se může stát Quebecu.

Samostatnost by s sebou přinesla také určitý úpadek ekonomie už jen tím, že veškeré velké kanadské společnosti, které dnes mají hlavní sídlo v Quebecu at Air Canada či velké pojišťovny by musely opustit Quebec. Jejich odchod by znamenal zmenšení pracovních příležitostí. Pokud by se stát Quebec spoléhal na pomoc z Francie, je jasné, že by dostal velkou morální podporu. Bohužel, co se týče finanční - to je jiná otázka. Většina evropských zemí, včetně Francie, je dnes v jak hospodářské, tak i finanční krizi.

Zatímco Kanada bude schopna se bez Quebecu obejít, Quebec Kanadu potřebuje. To ještě neznamená, že samostatný Quebec by nedokázal žít bez Kanady. Co se však těžko dá popřít, je fakt, že minimálně prvních pár let samostatnosti, ne-li déle, půjde životní úroveň obyvatel Quebecu dolů.

Kanada bez Quebecu...

Jak by vypadala Kanada bez Quebecu, to není těžké si představit. První, co by padlo, by byl bilingualismus. Angličtina by se stala jediným oficiálním jazykem Kanady, což by umožnilo lidem, kteří francouzštinu neovládají, kandidovat do kanadského parlamentu. Používáním pouze jednoho jazyka by rovněž kanadská vláda ušetřila miliony, a nejen ona. Veškerý dovoz do Kanady by nemusel používat dvojazyčné nálepky a štítky, což ovšem neznamená, že dovozené zboží by bylo lacinější. Prerijní provincie by konečně získaly větší zastoupení v parlamentě, kdy v současné době, zatímco Alberta a BC mají více obyvatel než Quebec, mají tyto dvě provincie dohromady méně zastupitelství než Quebec.

Quebec byl členem Kanady od jejího vzniku před více než sto lety, a věřím, že bude dalších sto let plus. Na to, aby Quebec a Kanada spolu vycházely, je zapotřebí oboustranné porozumění. Quebec by si měl uvědomit, že anglicky mluvící Kanada není jeho nepřítelem. Na druhé straně, a pro dobro Quebecu, federální vláda by si měla uvědomit, že vyhovoovat veškerým požadavkům této provincie není v zájmu Kanady a musí zde existovat určitý limit, jinak těmto požadavkům nebude nikdy konec.

Co ovšem Kanada potřebuje, je vzájemný respekt na obou stranách, což chápe každý rozumný a nezaujatý člověk.

Kam Korea směřuje a kdy se tam mír rozvine?

Aktualita pro ND Rost'a Firla

Třetí nukleární experiment na území severní Koreje byl tou příslovečnou poslední kapkou do plného poháru a světová trpělivost s otravným nuzakem přetkla. Nejvěrnější spojenec komunistické Koreje - tedy rudá Čína, dokonce napomohla schválení rezoluce OSN přitisknout korejského nezbedu Kim Una důraznou ekonomickou blokadou.

Mladík a vnuk zakladatele Kim Ir-sena se namísto podvolení se světovému mínění o nukleární bombě splasil či vzejpal po způsobu všech osmadvacetiletých holobrádků a vyhlásil válku jižní Koreji a přikázal zamířit balistické rakety na americké cíle v zámoří.

Debaty v klubu Cicero po křesťanských svátcích Vzkříšení roztříštila členstvo klubu na dva dost odlišné názory - na uchvatitelský a na sebevražedný; oba mluví za každý z nich vyložili své argumenty jako karty na stůl:

Sebevražedný názor na severo-korejské provokace vedla paní Fířlová a doce-la přesvědčivě přirovnala chování Kim Una k počínání megalomaniaka Adolfa Hitlera v srpnu 1944. Připomněla, že v srpnu 1944 nejvyšší generálové Wehrmachtu rozeznali beznadějnou situaci a připravili atentát na Hitlera. Atentát se díky náhodným okolnostem nezdařil, spiklenci byli odhaleni a 7000 vysokých důstojníků bylo popraveno a 5000 uvězněno. Beznadějná válka pokračovala 9 měsíců se ztrátou miliónů lidí a zdemolováním Germánie v doslovné rumišti. Proč Hitler neviděl, co přemnoží kolem Hitlera viděl?, optala se Eva a hned si odpověděla: Protože Hitler byl tak poselý vítězství třetí říše, že jinou alternativu než kompletní zničení germánského národa nepřišlo ani v úvahu. Chvilí počkala na reakci a pak dodala: Zcela nezkušený mladík Kim, aby prodloužil svou patologickou existenci, je připraven strhnout do záhuby celý severo-korejský národ.

Mervyn vyčkal, až mumlání ustalo, a jako mluvčí skupiny uchvatitelské připomněl už zapomenutou komedii zvanou Myš, která řvala z roku 1959. Příběh tohoto filmu je prostý: miniaturní věvodství Grand Fenwick je před finančním bankrotem a v minuládě této pomyslné minizemě vznikne nápad vyhlásit válku Americe v pondělí, prohrát v úterý a pak dle zvyku těch laskavých Američanů otevřít vrata zeměčsky rozvojové pomoci z americké kapsy.

Mervyn s úžasem zjistil, že si nikdo z členů klubu tento film, řekl poučný, nepamatuje, že si nepamatuje ani hlavního herce Petera Sellerse, který hrál vojevůdce i milence. Mervyn se ušklíbl a slíbil, že na příští zasedání klubu Cicero přinese několik DVD tohoto filmu namísto toho, aby děj filmu vyprávěl, a tím i dojem z filmu pokazil.

Gerry se však nenechal odbýt a optal se, jak to dopadlo, zda vyhráli či ne? Ovšemže věvodství prohrálo po mnoha krkolomných situacích (mistry též komických), a budoucnost Grand Fenwicku byla zajištěna. Gerry si neodpustil píchnutí do Mervynovy prognózy: Takže ty si myslíš, že Kimova provokace před mapou amerických cílů pro korejské rakety přinese výsledky?

Myslím, že ano, protože Američané ani Jihokorejci nemají valný zájem přeorat severní Koreu a převzít pod svůj patronát tento zpusťlý a vyhladovělý národ, kde tisíce lidí umírá rok co rok hladem; americký a paralelně jihokorejský přístup je takový, že ten národ se musí vzepnout sám a utlouci ty proklaté komunistické vůdce čepicemi namočenými v zatvrdlé sádře. Ale pokud je v této zemi dostatek podpůrců, kteří drží celý národ v té patetické ubohosti, pak asi tato výkladní skříň trapného komunismu bude zachována pro výstrahu všem levicovým blbcům tohoto světa.

A co chce Kim uchvátit?, optal se s úsměvem Fred Slade.

Pár dalších let pro smřtující se elitu na úkor zubožení celého národa.

Ale to je přece nelidské, zvýšil hlas Fred, a Mervyn řekl: Sebevražedná alternativa ti připadá lidštější?

A třetí možnost není? optal se Fred.

Je, řekla Eva, ale není v ní Kim, takže zatím třetí možnost není.

Mervyn řekl Zdeňkovi, že souhlasí s tím, že s rudým terorem nelze vyjednávat ani najít kompromis a utvrdil se, že Kimovo počínání je sebevražedné.

Pokud ovšem, řekla Eva rozvážně, se liberální vlády pod Kimovým blafováním nepodlomí a nepokloní a Kimovi nevyhoví, a tím tu patetickou tragikomedií v Severní Koreji neprodlouží.

Mervyn navrhl hlasování a klubové členstvo hlasovalo převážnou většinou, že na korejském poloostrově válka bude. Kim by měl být zneutralizován dříve, než obnoví ten plutoniový reaktor, který začal budovat dědeček Kim v 1986 a který zakonzervoval tatínek Kim v r. 2007, a jenž má být obnoven, jak vyhlásil vnuk Kim, na prvního apríla. Fred se přihlásil o slovo a řekl, že výprask Kimovi by mohla být poučná lecke pro Írán. Toto byl nadmíru dobrý přídavek ke Koreji. Bylo vidno, že korejský Kim a íránský Ahmadinežád jsou stvůry protivné všem a jejich odstranění by mohl být důvod k oslavám vskutku globálního rozsahu.

jako protest na zvýšení zápisného. Tyto bouře a protesty, trvající několik měsíců, si nezískaly žádné sympatie v Kanadě už proto, že navrhované zvýšení studijních poplatků by stále bylo celkově nejméně dvakrát nižší než ve zbytku Kanady. Škoda, že si to studenti neuvědomili. Jejich bouřné i jistým způsobem dopomohlo pádu

ně, vlastní cestovní pasy a finanční měnu, což by mohlo mít negativní efekt na ekonomii. Jako příklad zde hodlám opět použít situaci bývalého Československa, kdy po rozdělení na dva státy, menší stát - to bylo Slovensko, si musel vytvořit vlastní měnu. Prakticky od začátku až po dobu, kdy Slovensko přešlo na euro,

Krátko po smrti zbojníckeho kapitána, Juraja Jánošíka, začala rásť legenda o odvážnom zbojníkovi. Stal sa hrdinom v mnohých ľudových piesňach, povestiach. Jeho postava inšpirovala mnohých básnikov, dramatikov i výtvarných umelcov nielen na Slovensku, ale i na Morave a v Čechách. V r. 1921 bol natočený prvý nemý film o Jánošíkovi na Slovensku, slovensko-americkým režisérom J. Siakelom (emigroval v r. 1912). Financoval ho Tatra Film Corporation, amerických Slovákov v Chicagu. Ďalšiu podobu dostal film o Jánošíkovi vo Frňoch režii, kde hlavnú postavu vytvoril P. Bielik, ktorý v r. 1962 sa rozhodol film sám natočiť podľa vlastného scenára. Do filmu obsadil všetkých popredných slovenských hercov, avšak hlavnú úlohu nezveril skúsenému hercovi, ale mladému lekárovi z ľavy, F. Kuchitovi, ktorý najviac vyhovoval Jánošíkovej postave a zožal úspech. Najnovší film o Jánošíkovi vznikol v r. 2009, v poľsko-slovensko-českej koprodukcii, s poľskou režisérkou H. Holland a jej dcérou K. Adam. Hlavná úloha bola zverená českému hercovi V. Jiráčkovi. Najväčší úspech však zožal muzikál s jánošíkovskou tematikou, Na skle maľované, z dielne poľských autorov Brylla a Gärtnerovej. Hral sa na scéne Slovenského národného divadla v Bratislave takmer 30 rokov. Mal asi 650 repríz s neprekonateľným Jánošíkom M. Dočolomanským. V r. 2005 našťudovali opäť tento muzikál na Novej scéne v Bratislave.

Vzhľadom na neúplnosť autentických písomných prameňov, asi nebude nikdy možné dôkladne poznať celú históriu krátkoeho Jánošíkovoho života. V stručnom životopise sa však môže dočítať, že sa narodil 25. januára 1688 v Terchovej. Pochádzal z chudobnej rodiny, od detstva pracoval s rodičmi na panstve, ktoré patrilo grófovi Jakubovi Loewenborgovi. Ako 19 ročný sa dal zverovať do kurckého vojska v povstaní Františka II. Rákócziho. Zverovať sa dal pravdepodobne v čase, keď plukovník Vinkler hľadal

JURAJ JÁNOŠÍK 300 ROKOV OD JEHO POPRAVY

Pro ND Mária Chrappá

dobrovoľníkov k strážnym oddielom na hrad v okolí Žiliny. V bitke pri Trenčíne v r. 1708, kde boli porazené rákócziovské vojská cisárskou armádou, padol Jánošík spolu s ďalšími kurcami do zajatia. V r. 1710 ako cisársky vojak slúžil v posádke na bytčianskom zámku. Ako strážca väznice sa tuná stretol s Tomášom Uhorčíkom, uväzneným zbojníckym kapitánom. Je pravdepodobné, že mu pomohol ujsť z väzenia. Jánošík o mesiac neskôr bol uvolnený z vojenskej služby a vrátil sa do Terchovej. Uhorčík už

vo väzení ho nahovoril na zboj.

Jánošíkovým zbojníckym krstom bol podľa všetkého prepad bohatých židovských kupcov vo Vsetíne v septembri 1711. Získaná korisť mala hodnotu 800 zlatých. O pár dní na to sa spojil so zbojníckou družinou Uhorčíka, ktorý sa usadil v Klenovci v Malohonte pod menom Martin Mravec. Prepadávali pánov v Trenčianskej, Oravskej, Liptovskej a Gemersko-Malohontskej stolici. Tak isto v Poľsku, Sliezsku a na Morave. V jeseň 1712 ich chytili a Jánošík s Uhorčíkom boli väznení v kaštieľi v Hrachove. Svojich väzňateľov dokázali presvedčiť o svojej nevine úplatkami. Čoskoro sa dostali na slobodu. V marci 1713 bol Jánošík chytený

v Klenovci, v krčme u Uhorčíka, keď pri pokuse o útek sa šmykol na rozspnanom hrachu. Bol prevezený do vranovského kaštieľa v Palúdzke pri Liptovskom svätom Mikulášu, kde bol väznený do súdneho procesu. Ten sa konal 16. a 17. marca 1713 v župnom dome na námestí Liptovského svätého Mikuláša (dnes sídlo múzea Janka Kráľa).

Jánošík sa pred súdom priznal asi k dvanástim činom, ako napríklad: ozbíjali s družinou baróna Révayho na ceste na pohreb, pod Strečnom istého farára, plaviaceho sa na plti dolu Váhom (o peniaze sa podielili a väčšinou ich i spoločne minuli), ozbíjali i farárku z Liptovského Jána, oravského zemana Zmeškala či bohatého žilinského kupca Šipoša ako aj iných. O tom, žeby rozdávali niečo chudobným, sa neobjavuje, jedine že rozdali nejaké strieborné a zlaté prstene dievčatám z Terchovej.

Jánošík bol obvinený, že sa stal vodcom karpatských zbojníkov, kradol a zabíjal. Ako príťažlivú okolnosť obžaloba uviedla i to, že bol kurucom. 17. marca 1713 Juraja Jánošíka popravili zavesením za ľavé rebro na popraviisku Šibenícky pri Liptovskom svätom Mikulášu. Legenda hovorí, že dostal milosť, ktorú domietol slovami: „keď ste si ma upiekli, tak si ma aj zjedzte!“ V decmbri toho istého roku odsúdili na trest smrti aj jeho brata Jána, že pomáhal svojmu bratovi a ukrýval ho. Krátko po smrti Juraja Jánošíka začala rásť legenda o odvážnom zbojníkovi, ktorý bohatým bral a chudobným dával. 300 rokov od popravy, legendárneho zbojníka Juraja Jánošíka, si pripomenuli v Liptovskom Mikulášu. O dobrotu atmosféru sa pred symbolickou popravou postaral Jánošíkovský sprievod, s verbovačkou a lapačkou zbojníkov. Na nádvorí Čierneho orla sa odohrávali scény z jeho života. Pred župným domom ho súdili a symbolicky aj popravili za rebro.

Aby toto výročie, zbojníka Jánošíka, bolo i trochu spolitizované, predseda vlády R. Fico dal odkryť vo svojej kancelárii majoliku Jánošíka a jeho družiny od Bizmayera, ktorá je tam od r. 1970. Ako sa sám vyjadril, oslobodil ho, aby politikov inšpiroval. Radičová ako premiérka to zas dala vykryť, aby ich zas jeho zabíjanie a kradnutie neinšpirovalo. Podľa Fica je Jánošík veľký vrah. Bohatým bral a chudobným dával, čo nikde nie je dokázané, ani podľa jeho súdneho priznania. A žeby Robert Fico a jeho vláda skutočne rozdávala chudobným? Skôr kradnú a obohacujú sa, než by rozdávali. Ako v dennej tlači pripomenuli, že v minulosti označil R. Fico Jánošíka za prvého sociálneho demokrata, lenže zabudol, že Jánošíka za jeho „dobré skutky“ obsesil.

NEJSME VESMÍRNÉ NIC

Pro ND Jiří Krupička

(4)

V běžném pojetí provází pojem extremismu negativnost, až vyslovená špatnost jeho obsahu. Ve spojení s politikou je tato negativnost velmi výrazná. Extremista je člověk ženoucí myšlenky a věci často zhoubné až do krajnosti. V této úvaze užívám však, ve spojení s euroatlantickou civilizací, tohoto pojmu jak pro hodnocení zla, tak pro hodnocení dobra.

Civilizace bílého člověka prodělala ve svém vývoji větší výkyvy na stranu tvořivého i ničivého než všechny ostatní civilizace, minulé i současné. Do značné míry by se v minulosti pojmy tvořivosti a ničivosti mohly kryt s pojmy dobra a zla. Dnes dosahuje tvorba věcí rozsahu, kdy kvantita se stává zlem.

Oblasti zla a destrukce byly jiné kulturní okruhy vážnými konkurenty západní civilizace. Z téměř nepřeberných příkladů je možno uvést Džingischána, povstání Taipingů v Číně a Rwandů; šleňná ničivost v nich dosáhla otevřené intenzity. Avšak bílá civilizace (užívám úmyslně slova bílá, abych zdůraznil její antropologickou povahu, ačkoli se tím okamžitě vystavuji obvinění z rasismu) má na svém kontě otrokářství, dvě světové války, Osvětim a Gulag. A právě v nich předvedla svůj extremismus v plném rozsahu. Když se západní civilizace zbláznila, pak to stojí za to.

Otrokářství existovalo od nepaměti, ve všech civilizačních formách, a postavím-li je nekvanitativně vedle sebe, pak se žádná civilizace nemá čím chlubit. Avšak byl to bílý člověk, kdo dovedl obchod s otroky k vrcholnému počtům obětí tohoto zla. A právě tak dosáhl rekordních čísel obětí ve dvou světových válkách a v nacistických a sovětských koncentracích. Chladná bezcitnost masových spaloven lidských bytostí nemá v historii obdoby; největší masakry kdekoli a kdykoli ve světě bývaly pravidelně doprovázeny výpětím vášni. A Stalinova mašinerie smrti má na svědomí světový rekord v počtu justičních vražd.

Dnešní životní styl západní společnosti nemá v historii obdoby. Především v oblasti sexu, v otevřeném extremismu jeho projevu. I v minulosti měly společnosti svou sexuální bezuzdnou vrstvu, pravidelně to bývalo u vrcholu mocenské pyramidy. Avšak vše se obvykle dělo pod pláštěm soukromí, odděleno pohledům širokých vrstev. Dnešní západní civilizace „vyniká“ svou otevřeností v oblasti sexu, kde nejintimnější projev kolují jako zboží v masovém měřítku v obrazech i na internetu pro potěšení a výchovu dorůstající generace. Násilí na věznicích v irácké věznicí Abu Ghraib vyplynulo z tohoto morálního ovzduší prosáklého sexem.

Mravní hodnocení civilizací, pokud se někdo odhodlá k tak riskantnímu kroku, jako je použití čísel v morálním úsudku, má svou zápornou a kladnou část osy. Na nejzářivším konci osy ničivosti najdeme civilizaci bílého člověka. Ale právě tak ji najdeme na kladném konci tvořivosti a péče o člověka. A tam je její náskok proti jiným civilizacím ještě podstatně výraznější, než je rozdíl mezi nimi na záporné části osy; před dobou, než jiné civilizace převzaly tvořivý impuls ze západních zdrojů a tím se tomuto zdroji v mnoha směrech přiblížily. Kultúru výroby jako charakteristika společnosti se nezadržitelně šíří po celém světě. Je ovšem velkou otázkou, do jaké míry můžeme v tomto druhu tvořivosti stále ještě mluvit o kladných hodnotách.

Nesporné jsou však hodnoty, které přinesla západní civilizace v oblasti sociální. Nikdy v historii nebylo o člověka sociálně tak postaráno veřejnou péčí jako v dnešních liberálních demokraciích, výtvoru Západu. Z těchto zdrojů vyrostly sítě mezinárodní pomoci a pojem lidských práv. V tomto směru ukázal bílý člověk lepší cestu světu, který byl v minulosti mnohem tvrdší ke slabým a nešťastným členům společnosti. Zároveň nikdy nebyla společnost k sobě tak kritická jako v dnešních demokraciích, výtvorech bílého člověka. Tak sebeckritická, že se přímo utápí v odkrývání svých nedostatků a špatnosti – a zároveň je shovívavá ke zlům v jiných kulturách. Na pozadí každé kritiky jiných kultur vládne strašidlo rasismu, které je neustále po ruce bdělému oku liberálního humanismu. Setkáváme se s další odvrátenou extrémismu.

Je řada rozdílů mezi politickými formami, v nichž se konkretizují různé společnosti dnešního světa ve věcech veřejné správy. Nejvýraznější z nich je právě míra veřejné kritiky, kterou režim povoluje. V tomto směru nemá liberální demokracie konkurenta. A nic nebude důležitější pro budoucnost než sebe – kritičnost lidstva jako celku. Budeme ji potřebovat pro hodnocení celkové vývoje, aspoň pro obrysy představ o tom, kam nás zavádí kult neomezeného růstu.

Zcela bezkonkurenční je novodobý západní rozvoj vědeckého poznání a techniky, dnes celosvětový. Jeho tempo se stále zrychluje a obavy vstoupí do mysli lidí. Kam nás tento růst vede? Tato otázka nabývá na naléhavosti, ale odpověď neznáme. Vědecké poznání žije samo sebe a zároveň žije také trvale rostoucí počet pracovníků. V něm se lidstvo tak neblíží jednotnému organizmu jako ve vědě. Spolupráce milionů mozků přináší bohaté plody.

Lidský mozek bývá pokládán za nejsložitější věc na světě. Je a není. Je, pokud se na něj díváme jako na součást individua. Existuje však ještě složitější struktura, kolektivní mozek lidstva, a ten se projevuje nejvýrazněji právě ve vědě, kde základní mezilidská shodnost smyslových orgánů a pravidel logického myšlení tvoří, aspoň v tomto směru, z lidstva jediný mozek. Rozhodně nejsme vesmírné nic, bereme-li v úvahu více než prostorové rozměry. Mimo nás není ve vesmíru místo pro otázku „kdo?“. Pro hmotu máme pouze otázku „co?“ a její místní a časové variace. A jsme to zase my, lidé, kdo takové otázky klade. Vesmír se neptá, nezajímá sám sebe, neboť nemá o své existenci ani tušení. Uvědomíme-li si výjimečnost svého postavení ve vesmíru, pak dostaneme jiné měřítko pro svoje místo ve světě. Pro celek lidstva jako kosmický fenomén.

Pro kulturního relativistu ztrácí pojem lidstva jakýkoliv jiný než slovníkový význam. Podle něj jsme rozděleni na řadu kultur nebo kulturních okruhů oddělených stěnou vzájemné nesrozumitelnosti. Každá žije svou jedinečností a mluvit o lidstvu jako celku je pouze slovní obrat bez konkrétního obsahu. Pak ovšem zůstávají prázdným pojmem i lidská práva a kulturní relativista, který uznává jejich platnost, se pohybuje v začarovaném kruhu paradoxu.

Při poznávání kosmu nejsme souborem oddělených individualit, ani nesouradnou směsí různých neslučitelných kultur, ale celkem. Teprve v mnohohlavém mozku lidstva se jednotlivosti skládají ve stále podrobnější obraz. Proměnlivý, avšak ve svých základních rysech souvislý. Pracovaly na něm miliony mozků a každý z nich byl a je závislý na druhých. Od nich přejímá znalosti generací a k nim přidávají jednotlivci svůj podíl. I u nejvýkonnějšího a nejskvělejšího z nich je jeho přínos nepatrný ve srovnání s tím, co od společnosti přejal. „Stojím na ramenou obrů,“ řekl Newton při hodnocení svého skvělého přínosu do pokladnice lidského poznání.

Společenství lidských intelektuálů je až zářivě výkonné. Vyplnilo mezihvězdnou temnotu nočního nebe neustále rostoucím množstvím těles a jeví a nalezlo zákony podle nichž se chovají. Ne vždy – a právě v těchto výjimkách je krása vznikání věcí, již žádný intelekt nemohl předvídat. Fluktuace kvantového pole jsou zdrojem nového.

Astronomie a kosmologie nejsou dnes pouze záležitostí úzkého kruhu vědců. Mnoho lidí sleduje se zájmem stále nové objevy v hlubinách vesmíru a nachází v nich možnost aspoň částečného úniku ze všednosti každodenního života. Lidé, kteří zřídka navštíví kostel, počítají u odhalování vesmíru aspoň částečnou odpověď na svou touhu po tajemnu.

POKRAČOVÁNÍ

DESET PREZIDENTOVÝCH BYTŮ

PRO ND JOSEF TICHÝ (16)

Sedmnáct let Masarykova prezidentsví bylo nabitó událostmi mezinárodními i vnitrostátními. Již 4. května 1919 postihla TGM ztráta jednoho ze dvou nejbližších spolupracovníků v zahraničním odboji. Letadlo, ve kterém se vracel z italské mise generál Milan Rastislav Štefánik, ministr války v první československé vládě, se zřítilo u Ivánky blízko Bratislavy. Spolu s ním zahynuli oba i další piloti a mechanik.

T. G. Masaryk byl zvolen prezidentem ještě třikrát: v letech 1920, 1927 a 1934. Národní shromáždění ocenilo jeho podíl na znovuzrození státu zákonem Československé republiky z 22. února 1930 o jedině větě: „T.G. Masaryk se zasloužil o stát.“ A ještě za života se mu dostalo ústy lidu ozdobného přívlastku k jeho funkci: prezident Osvoboditel. A to epiteton konstans, nikoliv omans (doslova: básnický to přívlastek trvalého, nejen ozdobného rázu).

Úloha, kterou prezident Masaryk v politickém životě republiky sehrál, byla daleko širší, než stanovily kompetence vymezené ústa-

ké struktury, vystupoval proti extrémním marxistické levici. Jako přívrženec sociálních reforem bojoval i proti pokusům o posun čl. režimu doprava, odsuzoval

fašismus a pravicový nacionalismus. Nesouhlas s touto stránkou jeho politického působení dávaly najevo nejen německé a maďarské nacionalistické skupiny, ale i pravicové síly z českého a slovenského tábora.

Masarykovi nedalo, aby pod krycímí značkami nezveřejňoval své recenze nebo politické komentáře v tisku, např. v Přítomnosti nebo v Lidových novinách. Ovšem jeho anonymita vzhledem k jeho

ní záměry. Nedoplnil na současný stav vědění Konkrétní logiku, nenapsal knihu o paní Charlotte, nepřeložil její anglicky psané dopisy. A tak jediným dílem, které po válce dokončil, byla již tolikrát zmíněná Světová revoluce, v níž shrnul své vzpomínky, úvahy, komentáře, svou filozofii protirakouské akce, průběh první sv. války a naši i jeho účast v ní. A konečně oprávněnost rozpadu Rakousko-Uherska a vznik samostatného čl. státu a jeho republikánský a demokratický charakter. Během devítileté spolupráce s Karlem Čapkem vzniklo dílo, které mu umožnilo nahradit vlastní myšlenku napsat něco jako životopis a souhrn svých filozofických, náboženských a politických názorů. Ve formě Masarykova vyprávění dílo nejen poučné, ale i přitažlivé. Přitom s nezanedbatelným Čapkovým literárním podílem. Hovory s T. G. Masarykem, toto mnohokrát konzultované a přepracované dílo, vyšlo ve třech částech v letech 1928, 1931 a 1935 v nakladatelstvích Aventinum a František Borový. Jejich názvy sdělují obsah: Věk mladosti – Život a práce – Myšlení a život. V r. 1936 je Karel Čapek sám doplnil statí Mlčení s T. G. Masarykem - o tom, jak Hovory vznikaly.

V r. 1933 se vztahy mezi prezidentem a spisovatelem zkalily a spisovatel přestal být zván do Topolčánek i do Lán. Bez viny docela nebyly obě strany. Čapka dopalovaly Aliciny cenzurní zásahy do textu všude, kde se jí otevíral portrét nezdál dosti uctivý a vznešený. Nesměly zde být uveřejněny Masarykovy názory na lásku a manželství. Naštěstí se text zachoval, mohli jsme se s ním seznámit až v r. 1999. Na druhé straně se Čapek příliš vžil do role prezidentova důvěrníka a občas nedokázal smléct názory některých politických partnerů, které již starému pánovi nedělaly dobře. V r. 1990 byly Hovory vydány v souboru obsahujícím též všechny Čapkovy fejetony, vztahující se k Masarykovi.

Na základě rozhovorů Emila Ludwiga vedených německy, vznikla kniha Rozhovory nebo Rozmluvy s Masarykem, které jeden z překladatelů Vasil Kaprálek Škrach, prezidentův literární tajemník, dal název Duch a čin. První české vydání je z roku 1935. Již názvy jednotlivých částí knihy Podobizna myslitele a státníka – Myšlení – Jednání – Myšlení a jednání – ukazují jiný úhel pohledu nežli členěná a celková náplň Čapkových Hovorů.

Co v uvedeném období prožili další členové rodiny? O tom si řekneme v další kapitole.

POKRAČOVÁNÍ

Její jméno se vyskytuje v několika podobách, kombinujících různorodou znění křestních jmen a příjmení. Za správné pokládám tyto tři: Elizabeth Jane Weston, Alžběta Jana Westonová a Elisabetha Joanna Westonová. Vyznačují základní etapy jejího života a jazykové podání její literární tvorby: narodila se v Anglii, převážnou část svého mladého života strávila v Čechách a své básně a korespondenci psala vesměs latinsky. (Sama svoje literární výtvořiny podepisovala Westonová, ale to pokládám za jistou nedůslednost, neboť latina W nemá.)

Její život byl neobyčejně pohnutý. Narodila se roku 1582 v Chipping Nortonu v hrabství Oxfordshire. Rok nato otec zemřel a ovdovělá matka se dvěma dětmi se záhy provdala za alchémistu Edwarda Kelleyho. Ten Elizabeth zajistil vzdělání na tu dobu pro ženu mimořádné. Na pozvání císaře Rudolfa II. v polovině osmdesátých let přišel i s rodinou do Prahy a dopravoval se zde uznání. Pak však v souboji zabil důstojníka císařské gardy, upadl u císaře v nemilost, byl uvězněn a r. 1597 spáchal sebevraždu. Veškerý majetek jeho rodiny byl zabaven a pozůstalí strádali marně se dovolávajíce milosrdenství a pomoci. V r. 1600 zemřel Alžbětín bratr John. R. 1603 se Alžběta provdala za Johannese Leona, německého advokáta na císařském dvoře, čímž pro sebe a matku nouzi zažehnala. Milovanou matku však r. 1606 ztratila. Během devítiletého manželství porodila sedm dětí, čtyři chlapce a tři děvčata, z nichž všichni chlapci v útlém věku zemřeli. Sama skonala v listopadu 1612; vloni jsme vzpomněli 400. výročí jejího umrtí.

První básnička v české literatuře ALŽBĚTA JANA WESTONOVÁ

Pro ND Zdeněk Smejkal (1)

K všeobecnému vzdělání na prahu dospělosti se družilo i to, že ovládala několik jazyků: kromě své mateřštiny italštinu, francouzštinu, němčinu, češtinu a oba jazyky klasické; latinu se v Mostě doučila tak, že od svých čtrnácti let psala latinské básně. Ve dvaceti letech jí vyšla sbírka básní Poemata (1602). Skrze antické ohlasy a duchovní reflexe, což byly pro renesanční a humanistickou literaturu běžné náměty, pronikaly u ní verše s aktuální tematikou, např. tato básnická reportáž o povodni v Praze:

Vltava vzdouvá se hladinou, těžce se valí, / bouří se v korytu, prudký a zběsílý je její tok. / ...Tamo se osení ve vodách zmítá a tíroda z polí, / prudce tu strhuje dusot vln ženu i manžela stáh. / Po rynku kocábka pluje a znesvěcen kostel je rybou, / na oltář příboj se sápe, nazpátek bere tu vše. / Zděšené zástupy okolo v zmáčeném šatě děsí se pohledy na zkázu horší než smrt. / Takový pohled se naskytl všem, kteří zahlédnout chtěli / vltavské hrůzy, jež horší těch biblických jsou.

Těživá situace rodiny vedla Alžbětu k tomu, že se svými verši obracela na různé prominentní osobnosti, ba i panovníky s prosbou o pomoc. Básnickým vyjádřením svých individuálních potíží a úsilím o nápravu nadchla své literární přátele, ale císař zůstal neoblomný. Až v roce 1602 jim dal vyplatit 1000 zlatých. K nejobsaznějším patří tento list adresovaný Janu Barvitiiovi, z něhož uvádím také jen pár veršů: Nicméně úzkosti plná si stěžuji na těžký osud, / protože strádáme dál, stále jsme bez peněz svých. / Jsou lidé, jejichž jména ti časem prozradí Múza, / kteří nám berou vše, cokoli spatří u nás. / Tak se s vdovami jedná? Bože, jenž prohledáš všechno, / jak jen dokážeš dál snášet takové zlo? / Ach Bože, vezmi si na nebe dcery i s její matkou, / aby zacházení zle skončila předčasná smrt. / ...Živa budu psát básně pro tebe živého. Ty pak podporuj podle svých sil naši převzatou práci.

Přestože jí i v manželství pronásledoval těžký osud (neustálá těhotenství a smrt dětí), věnovala se literární tvorbě dál a v roce 1608 vydala další sbírku Parthenica. Své současníky udivovala nejen vybroušenou latinou, ale i dokonalým zvládnutím různých literárních forem. Všechny naše ukádky jsou psány v elegické distichu, které jí vyhovovalo nejvíce. Jim napsala i jednu ze svých nejkrásnějších básní - rozloučení s matkou (verše uvádím v anglickém překladu, jiný po ruce nemám):

For what is a mother, what is the loss of parents / that we see in the constant weeping of children? / Joining them, and so far removed from the native soil, alas, I lament my mother's wretched fate. / No longer will she advise me with her maternal words, / nor will she be there for me to say, 'Help me, mother!' / No longer will she be available to bless her descendants and me, / making the sign of the cross on forehead and breast.
DOKONČENÍ PŘÍŠTĚ

T.G. Masaryk s Karlem Čapkem na Bystrici v r. 1931 Foto Karel Plicka

vou. Z úlohy při zrodu společného státu Čechů a Slováků vyplývala jeho mimořádná autorita podporovaná legendarizováním jeho osobnosti. Svou autoritou doma i v zahraničí a prostřednictvím svého nejbližšího spolupracovníka Edvarda Beneše udržel si Masaryk rozhodující vliv na čl. zahraniční politiku. Její kontinuitě prospívala též skutečnost, že Beneš byl ministrem zahraničí po celé Masarykovo funkční období. Republika svědčilo i Masarykovo vysoké renomé a popularita v zahraničí, důsledek jeho mimořádné exilové činnosti. Z dalších osmi prezidentů Československé republiky až Václav Havel, též první prezident ČR, dosáhl v zahraničí podobného ohlasu, ovšem v jiných podmínkách a z jiných důvodů.

Masaryk usiloval o upevnění republiky a její sociálně economic-

charakteristickému novinářskému rukopisu vzala za své. Z kulturních pracovníků mu byl nejbližší Karel Čapek, jenž svolával každý pátek odpoledne přátelský kroužek debatérů, kterým se říkalo „pátečníci“. Zprvu do svého bytu v Říční ulici na Malé Straně (kde bydlel s bratrem Josefem od r. 1907), od r. 1925 do nové vily na Vinohradech, kterou si bratři Čapkové postavili. Z původně malého kroužku literátů se skupina rozšířila o výtvarné umělce, herce a univerzitní profesory různých oborů. A mezi pátečníky na Vinohrady začal občas chodit také prezident Masaryk, mj. také proto, že se pátečníci nesnažili získat jeho přízeň nebo cokoli u něho prosazovat. Pátečníky pozval TGM také do zámků v Lánech.

Pracovní povinnosti bránily TGM, aby uskutečnil své literár-

Interview s Edith Piaf

ze str. 1
ny, kde můžeme pracovat s velice úspornými prostředky. Snažila jsem se přiblížit období, kdy a kde Edith zpívala – Paříž, v níž kolotala touha po svobodě a svobodném tvůrčím projevu,“ uzavírá dramaturgyně a režisérka v jedné osobě.

Není divu, že život a zpívání proslulé šansoniérky byly draždícím

opustila už ve svých necelých 48 letech. Zápasu s rakovinou jater podlehla.

Zvedla se opona a na scéně stála drobná černá postavička s obličejem odulým antibiotiky, loutka, které se snažily dát podobu Edith Piaf. Bylo to tragické a groteskní. Zdála se na krůček od smrti a nesmírně vzrušená.

Lulu, Charles Dumont, její muzikanti,

podnětem mnoha filmových a divadelních tvůrců i spisovatelů už za jejího života. A tak vznikla řada dramát, filmů i knih. Vzpomeňme jména filmařů - Jean de Limur, Georges Lacombe, Marcel Blistène, Sacha Guitry, či Jean Renoir aj., autorů nejméně osmi knížek - David Bret, Gene Lees, Jim Yates či Carolyn Burke a Alfred A. Knopf, anebo nám snad neznámější Simone Berteaoutovou, Editinu přítelkyni Momon, z jejíž knížky přinášíme také ukázkou. Konečně sama Edith pět let před svým skolem napsala autobiografii Kola štěstí, kterou vydal Peter Owen. Na dvacet dramát prošlo scénami divadel, jejichž tématem byla královna šansonu a balad, kterých nazpívala na tři stovky. První z nich byla Comme un Moineau v roce 1925, poslední nahrávku v roce 1963 byla L'Homme de Berlin. Její hity jako Mon Dieu (Můj Bože), La vie en rose (Žít v růžovém), Non, je ne regrette rien (Ničeho nelituji) a mnoho dalších dodnes slyšíme z rádia i televize. Jen si musíme povzdchnout, že je škoda, že tento svět drobnou zpěvačkou s mohutným hlasem, přezývanou Vrabčák,

všichni ji prosili probaha, aby to vzdala. Ředitel navrhl, že dá vyklidit sál. Edith spolykala půl tuby maxitonu, což je dávka pro koně, a zoufale křičela: „Jestli mi tohle uděláte, spolu celou tubu gardenalu.“ Nakonec škemrá: „Nechte mě prosím vás zpívat...“

Aby neupadla, opíjela se o klavír. Po zádech jí stékal ledový pot. Zpívá a volá na hluboce pohnuté obecenstvo: „Mám vás ráda, jste celý můj život...“ Zní to tak pravdivě, že jí obecenstvo uspořádá ovace.

Povzbuzují ji jako boxera: „Do toho, Edith, do toho... Vydř...“ Je to krutý zápas, jak ta malíčká žena bojuje s těžkou nemocí. Chce obecenstvo dát všechno, co v ní zbývá života, a obecenstvo chápe a dodává jí odvahu. Za scénou mají všichni slzy v očích. Ale je to příliš, nemůže dál. Při osmé písni je k.o. Pak a už se nezvedne. Nikdo se nehlasí o vrácení vstupného. V naprostém tichu opouštějí sál. Nesou s sebou všechny smutek a všechnu bolest ženy, která jim chtěla dát až do konce, co měla nejcennějšího: svou píseň a svůj život.

Text a foto Věra Kohoutová
(Ukázka: Simone Berteaoutová Edith Piaf, z originálu přeložila Marie Janů, vydala Edice Spirála 1972, str. 377-378)

Když předestře výbor Nového divadla členské schůzi možnosti výběru her, obvykle se rozproudí živá debata. Zvítězí jediné - zájem diváka. Budou-li se dávat hry, které ho pobaví a potěší, existuje naděje, že se přišťe dostaví nanovo.

Tzv. diváckých kusů se nabízí celá řada, ale jak už to bývá v amatérském světě, ne na všechno jsou lidi. Tim nejdůležitějším je režisér. Nelze říci, že se Nové divadlo ze ztráty tří režisérských mušketýrů Toman - Mašek - Král vzpamatovalo, ale obdivuhodné je, že stále stojí na svých. A zřejmě podle starodávného Nouze naučila Dalibora houští situace dala možnost vyrůst třem režisérským mušketýrkám - dirigentskou taktikou statečně podržela Dáša Běláčiková, svůj come back uskutečnila Brigita Hamvašová a zrodila se nová režisérská naděje Jana Fabiánová, která začala dílem skutečně náročným. A díky zodpovědnému přístupu tohoto trojlistku vůči divákovi, tradici divadla a členům divadelního spolku (kteří musí hrát, aby rostli), jsme měli možnost vidět krásné a všestranně naplňující hry.

Po dvou náročných je na programu černá komedie s nekonečným koncem, která nemůže být zklamáním. Pro svoji režijní práci si ji vybrala Dáša Běláčiková - líbil se jí jemný anglický humor a vtipné dialogy postav.

Ano, to jsou znaky tvorby věhlasného dramatika, skladatele muzikálu, herce a filmového scénáristy, baviče, zpěváka, producenta i tanečníka Sira Noëla Cowarda (1899 - 1973), jehož otec, neúspěšný prodejce pián, nemohl ani tušit, jak geniální dítě pozvedne jeho jméno z bláta. Po jeho dílech již od prvopočátku tvorby sahaly světové divadelní stánky včetně filmových produkcí na obou stranách oceánu. Unavený lid si potřeboval v těžkých letech odpočinout, a to Cowardovy hry a inteligentní a energii nabitě pohady nabízely více než stoprocentně. Jeho největším hitem (biggest wartime hit) byla mj. duchařská (nebo i hororová) komedie Blithe Spirit (1942), která byla o tři roky později zfilmována.

Možná by někdo mohl dramatikovi vyčítat, že nemají v podtextu onu Shawovu hloubku, ale jeho situační komika

a obratně aktualizování i těch nejbanálnějších frází s trpytí tvým a pošetilým světem bohémny je řadí mezi svého času nejjádanější, shodují se divadelní a hudební kritikové. Děj autor obvykle zasazuje do prostředí běžného života - jsou v něm strasti, radosti, zklamání, láska, závist, žárlivost, tužby - prostě všechno, čím ne jen obyčejný člověk žije a o čem na

Potěšte se elegantem COWARDEM

scéně duchaplně prostřednictvím postav vypravuje. Konečně, pro totéž si vybrala i české renomované či amatérské scény do současného repertoáru některé jeho tituly. Jako příklad může posloužit legendární Divadlo na Vinohradech s úspěšnou hrou To byla moje písnička, kterou napsal britský dramatik ve svých 60 letech.

O všestranném umělci byly napsány stovky stran úvah a studií. Nejvýstižněji jej snad charakterizoval v příležitosti jeho 70. narozenin v r. 1969 Lord Louis Mountbatten: „There are probably greater painters than Noël, greater novelists than Noël, greater librettists, greater composers of music, greater singers, greater dancers, greater comedians, greater tragedians, greater stage producers, greater film directors, greater cabaret artists, greater TV stars. If there are, they are fourteen different people. Only one man combined all fourteen different labels - The Master.“ Takže, milí diváci, nevybrali jste si špatně. Mistrovo mistrovské dílo může začít... -vk-

Navštivte také naši Facebook stránku, kde najdete fotky ze zkoušek a další podrobnější informace: https://www.facebook.com/nove-divadlo.vtoronte?ref=tn_tmnm#/pages/Novo-divadlo-v-Toronto/405739312826689 Anebo zadejte: Nove divadlo v Torontu

želkou a honorání konzul SR v Torontu Michael Martinček s manželkou. Pan Kollár ocenil možnost zúčastnit se prezentace třetího vydání knížky autorů Jana Okála výtvarníka Jozefa Cincika. „Oba jsou mimořádnými osobnostmi slovenské kultury v zahraničí. Zejména si vážím výrazné osobnosti Jozefa Cincika, který svůj tvořivý život věnoval nejen malování, ale i jiným formám výtvarného umění, architektuře a dokonce i literární činnosti,“ ocenil mj. velvyslanec vlastenecký počinec přezence, co se na uskutečnění této prezentace podíleli.

“V kniže nazvané Kronika Slovákov umelec s básníkem dokreslil slovom aj obrazom historické ozdušie a podoby predstaviteľov dávnej slovenskej štátnosti. Jej jadro bolo zasadené v slovenskom etnickom území, z ktorého vyrástla a v ktorom sa rozvíjala v období medzi rokmi až 900 do úplnej nezávislosti v Ríši veľkomojarovej pod našimi kniežatmi z rodu Pribinovicov a dynastie Mojmirovicov,“ uvádí mj. autoři v doslovu. „

Pripomeňme si, že Jozef G. Cincik sa narodil 9.3. 1909 v Clodpíi v Rumunsku. Po návratu s rodinou v roku 1914 navštevoval ľudovú školu v Kláštore pod Znievom a v Trnavě, gymnázium v Lučenci a Univerzitu Karlovu v Praze, kde skončil právo. Od roku 1932 pôsobil v Matici slovenskej ako referent, pozdžej ako tajník Uměleckého odboru, řídil Štátny pamiatkový ústav pro střední

Setkání s nejdávnější historií Slovenska

Slovensko a súčasne studoval filozofii a dějiny umění na Univerzitě Komenského v Bratislavě. Ilustroval knižky a publikace, graficky upravoval matiční vydání, byl autorem návrhů slovenských poštovních známek a podílel se na přípravě slovenských bankovek. Spoluzakládal Slovenské komorní divadlo, přičinil se o vznik tiskárny Neografia, působil jako umělecký poradce při návrhu scén a kostýmů ve Frichově filmu Jánošík a her uváděných Slovenským spevolkom, publikoval odborné studie a monografie z oblasti historie a umění. V roku 1945 emigroval a usadil se v USA, kde přednášel archeologii a dějiny církevního umění a později pracoval jako samostatný výtvarník interiéru kostolů a církevních staveb. Zemřel v americkém Danville 28. ledna 1992, pochovaný je na Národním hřbitově v Martině.

O spisovateli Jánú Okáľovi (1915 Hubová - 1990 Chicago, IL, USA), nám poslala info Mgr. Zuzana Pavelcová z Matice slovenskej v Martině: „...študoval na učiteľskom ústave v Turčianskych Tepliciach, v r. 1936 - 1939 bol učiteľom v Hubovej, 1939 osvetový referent Matice slovenskej v Martine, 1940 - 1945 pracovník kultúrneho oddelenia Ministerstva národnej obrany v Bratislave a vojnový korešpondent. Začiatkom r. 1945 emigroval cez Rakúsko a Nemecko do Ríma, 1950 do USA, kde bol 1951 - 1958 redak-

torom týždenníka Slovákov v Amerike, od 1959 kultúrny činiteľ a spisovateľ v USA. Ako publicista a novinár uverejnil množstvo článkov najmä v slovenských armádných časopisoch i v dennej tlači (Slovenské vojsko, Front a vlast', Stráž vlasti a i.), na Slovensku vydal básnické zbierky Nehmeň sa (1942), Nedožitie chvíle (1943), Lúbošť (1944). Po odchode do emigrácie v Ríme bol tajomníkom Ústredia sociálnej starostlivosti o slov. emigrantov v Európe, spoluzakladateľ kultúrnych podujatí slov. emigrácie, básňami, prózami a článkami prispieval do emigrantských zborníkov (Vo vyhnanstve, Slovenská republika 1939 - 1949). V USA zohral významnú úlohu ako redaktor Slováka v Amerike, 1953 - 1958 vydával ročenku Literárny almanach Slováka v Amerike, okolo ktorej sústreďil mnohých literátov v emigrácii. Popri novinárskych príspevkoch vydal v angličtine prácu o Jánošíkovi George Jánošík. A. Carpathian Saga (1953), v Literárnom almanachu, v Moste a uverejnil príspevky o kultúrnej činnosti slov. emigrácie, o J. C. Hronskom, J. Cincíkovi, J. Lachovi a i. Knižne vydal satirický román Bliženci (1962), v ostaných rokoch cenne memoárové knihy Leto na Traune (1986) a Výpredaj ľudskosti (1989), ktoré sú jediným pohľadom na životné prežitie slov. emigrantov v Rakúsku, Nemecku a v Taliansku v prvých povojnových rokoch. -vk-

The Golden Age Gala
SOBOTA 4. 5. 2013 u 18.00 h.

Mississauga Grand Banquet & Convention Centre
35 Brunel Rd., Unit #7, Mississauga, ON, L4Z 3E8

Rezervace: 905.891.5690
Stůl pro 10 - 1200.00 CAD
Vstupenka - 140.00 CAD

Více: www.goldenagegala.com
Email: info@goldenagegala.com

EXKLUZIVNÍ ROZHOVOR S IKONAMI ČESKÉ POP MUSIC MARTHOU A TENOU ELEFTERIADU

V sobotu 4. května pořádá česká TV Nová vize v Torontu producentky Markéty Rešovské v pořadí druhý ples The Golden Age Gala, který věnuje desátému výročí svého trvání. Uskuteční se pod záštitou generálního konzula ČR v Torontu Vladimíra Rumlá.

„Na gala se nesetkáme jenom s elegancí a noblesou,“ zdůraznila ředitelka i letošního programu plesu Olga Turoková, „ale hlavně s výraznými osobnostmi zlatého hudebního období česko-slovenské pop music. Tentokrát jimi budou, jak si v televizní anketě v Torontu diváci přáli, sestry Martha a Tena Elefteriadu, legendární Češky řeckého původu.“

Ikony tehdejší české pop music přinesly na podium svěží alty specifického zabarvení, které se dosud v repertoárech jiných skupin neobjevily, písně a přednes se silným citovým nábojem a tvůrčí profesionalitou. Zpěv sesterského dueta pronikl do všech věkových a sociálních vrstev posluchačů.

A abychom se o historii jejich života dozvěděli více, je zapotřebí vrátit se do Řecka v době občanské války. Oficiálně byla ukončena 9. října 1949 vítězstvím konzervativní části řecké společnosti a silových složek řecké vlády.

Více než 150 tisíc osob tehdy přišlo o život, nekoliknásobně větší počet lidí se ocitl ve vězení či v internaci. Kolem sta tisíc lidí zemi opustilo. I s dětmi. Také rodina Elefteriadu.

Mnoha emigrantům se stalo domovem Československo. Neoficiálně se uvádí, že tam k 15. prosinci 1950 pobývalo kolem 12.000 utečenců z Řecka. Podle sčítání lidu v r. 2001 žije v ČR 3219 osob hlásících se k řecké národnosti. Ale podle vlastních odhadů menšiny jde až o 7000 osob. Řecká komunita je usídlena nejvíce v Praze, Brně, Ostravě, Jeseníku, Krnově, Třinci, Karvině, Šumperku, ve Vrbně pod Pradědem, Havířově a v Bohumíně. Menší skupiny Řeků jsou ale roztroušeny po celé republice. Tehdy byly děti umístěny v 18 střediscích na Moravě a v 15 v Čechách. Musíme dodat, že děti, které byly přijaty tehdejšími Československem (přijímaly i jiné země), měly štěstí v tom, že tady se snažili kompletovat rodiny a držet je pohromadě s dětmi. A tak se dcerušky manželů Elefteriadových ocitly na čas ve Veselíčku u Lipníka n. Bečvou. Dnes máme krásnou příležitost si o jejich životních meznících popovídat.

„Byly jsme ještě tak malé, že jsme nímali spíše jenom rodiče než jakoukoliv změnu. Teně bylo něco přes rok a mně byly tři,“ uvádí Martha. „Pokud bych měla posoudit, která z nás měla být v životě tou rozumnější,“ ujímá se dále slova mladší Tena, „tak z dnešního pohledu mám pocit, že je vlastně všechno relativní - jak by řekl můj kamarád Albert Einstein.“

Utkvělo ve vašich myslích z té

doby něco jako vykřičník (příjemný či nepřijemný), co vás pak provázelo po celý život?

Martha: Ve mně to, že život je samá změna a že člověk musí být připraven na všechno.

Tena: Z celého dětství jsem získala pocit, že nic netrvá věčně a že nikdo neví, co se v příštím okamžiku může stát...

mžik, kdy jsem se stala ženou, ale naše povolání mě formovalo natolik, že jsem se naučila zodpovědnosti. Ale opravdovou ženou jsem se začala cítit až s příchodem mých dětí na svět.

Byl zpěv vášdky vaší touhou, láskou, odpočinkem?

Martha: Zpěv nás opravdu provázal

kteří nasměrovali naše životy.

Při všem tom smutku, který provázal váš dětský život, vyzařujete radostí a nadšením pro život sám, kde se bere v člověku síla nepoložit se pod jeho tíhu na lopatky?

Martha: Myslím, že tohle je v každém člověku někde uvnitř. Jen tomu dát průchod...

I v tom našem dětství přes všechno, co jsme prožili, nebyl jen smutek, ale také hodně radosti a dobrých zážitků. Jak z pěveckého a tanečního sboru, kam jsme chodily, tak z různých kroužků - divadelního, fotografického, ale také ze společných lumpáren, jako byly tajné výpravy do ovocných sadů ve vesnici. Prostě ta radost nekdě v člověku je, a přes všechny smutné události přijde najednou den, kdy slunce svítí tak, že vás taky prozáří...

Tena: Já bych řekla, že kromě rodičovské lásky - což je ta nejsilnější věc, která lidi v životě posiluje - nám v těch dětských domovech vlastně nic nechybělo, a troufám si zpětně posoudit, že tam bylo hodně legrace, kroužků, různých činností a celoživotních přátelství. A myslím, že i humor, což je oproti jiným tvorům na Zemi výsadou lidí, ten nejlepší lék a potřeba. Bez toho bychom to měli, my lidé, hodně těžké. Bez něho si život ani neumím představit!

"ŽÍT SVŮJ ŽIVOT CO NEJPLNĚJI..."

Na nějaký čas vás měli rodiče u sebe, jaké okolnosti tomu pomohly?

Martha: Maminka i táta dostali práci v Brně a taky nám přidělili první byt. Bylo to v takové dělnické čtvrti, zvané Divišova kolonie. Domečky jako klicky, ale byli jsme konečně pohromadě. Na první vánoce tam nezapomenou. Samozřejmě klasické české, protože jsme si je vyprosily.

Tena: S rodiči jsme bydlely v Brně na Masarykově ulici, až nám ji jednoho krásného dne přejmenovali na třídu Vítězství, a protože jsem byla ještě malá a hloupá, strašně mě potěšilo, že jsme naráz přejmenováni...

A nanovo jste se ocitly v domově, tatínek nezvítal, kolik vám bylo a co jste cítily?

Martha: Mně bylo osm a půl a Teně skoro sedm, když maminka umřela na rakovinu. Změnil se nám celý život. Prostředí dětských domovů pro řecké děti jsme sice znaly, protože tam maminka dělala vychovatelku, ale něco jiného je být tam s pocitem, že za ní kdykoli můžeme odběhnout, než když najednou nebylo ke komu jít.

Tena: Naše maminka umřela v r. 1954. Byla jsem z toho pěkně vykulená, ale bylo mi to houby platné. S Marthou jsme odjely do řeckého domova, kde byly jen řecké děti. Vystřídaly jsme jich ještě několik.

Kdo vás učil být ženou?

Tena: Ani nevím, kdy nastal ten oka-

už odmala. Naše maminka krásně zpívala a hudební talent jsme zdědily po ní.

V dětství mě ani nenapadlo, že by to mohlo být naše povolání. Zpívat mně připadalo přirozené, zpívalo se při každé příležitosti. No, vlastně někdy i při příležitostech nevhodných.

Vzpomínám, když jsem studovala prvním rokem medicínu, to se chodilo do pitevny. Kamarádila jsem se spolužačkou Martou a obě jsme měly vášeň pro zpívání. Někdy jsme se nemohly udržet a potichu si notovaly nejnovější hity nad pitevnickým stolem.

Nejdřív nás „rozesadili“ každou k jinému stolu a pak nás rovnou vykárali za dveře za neuctu k mrtvým.

Tena: Zpěv já považuji za

fantastickou lidskou výmogenost a doporučovala bych každému, aby si zpíval, i když z toho třeba neumí. Zpěv člověka uvolní a fyzicky a psychicky posílí - alespoň já jsem o tom přesvědčena.

Co bylo vrcholem Vašeho života - úspěchy na pódiu, nové album, dosažené ceny či dokončení vysoké školy?

Martha: Je to mozaika života. Všechno, co jste vyjmenovala, mělo ve svém období svůj význam jako dosažený cíl, který si člověk sám zvolil. Každý koncert, každé nové album i dokončení školy mi dalo dobrý pocit. Ten ale netrvá moc dlouho, jedete dál... protože žijete teď a ne vzpomínkami.

Mám ráda spíše ty tajné osobní „vrcholy života“, kdy to štěstí pocítíte spíše v sobě jako něco, co na vás spadne z nebe jakoby nezasloužené, za nic, jen takový okamžik, kdy vás přepadne štěstí a krása... v podobě hudby, krajiny nebo setkání s člověkem, který cosi vyzařuje. Na takové momenty se nezapomíná, a skoro je netže převyprávět...

Tena: Když se mi v roce 1985 naro-

dila dvojčata (chlapec a holčička), došlo mně, že to je ta nejzajímavější, nejkrásnější a nejlepší událost na světě. Protože jsem měla pocit, že na průpovědce „světská sláva, polní

tráva“ něco je. Prostě se to k ničemu nedalo přirovat.

Obě jste si užily sesterského vztahu tak, jak se málokdy vidí. Čím bylo způsobeno vaše vzájemné sepejetí? Jak to, že jste si nezavázaly úspěch, že jste nezanevřely jedna na druhou kvůli naplněným či nenaplněným láskám, kvůli naplněnému mateřství...

Martha: Asi nás hodně spojil onen zážitek z dětství. A život v domově vás naučí více se spolehnout na sebe. A závidět si? Přes to společné povolání jsme měly svůj osobní život a ten každá uskutečňuje, jak nejlépe umí. Závidět člověku, nemá cenu se s ním držovat. Své doživotní mladší sestře jsem přála vždycky to nejlepší. Ostatně, není lepší moci se s někým radovat, než se sám v koutě užírat? - na to si mě teda neužije.

Tena: Myslím, že není úplně běžné, že sesterské vztahy tak dlouho vydrží, především když jsou spjaté profesně, ne jen soukromě. Já si toho vážím. A závidět? - je asi pěkná otrava - tak to zásadně neprovozují.

Poprvé jste byla ve své rodné zemi, když Vám, paní Martho, bylo něco kolem třiceti let, co jste pocítila?

Martha: ...že tam taky patří. Když všude okolo najednou ševlí jazyk, který jste dosud znala jako domácí, pak si říkáte, tady jsem taky doma... Znělo mi to jako hudba a nemohla jsem se nabažit, že tam každý mluví řecky. Pro mě to byl silný pocit něčeho blízkého.

Ted' žijete natrvalo v Praze, když předtím jste se cítily doma v Brně. Proč jste si vybraly právě toto velkoměsto?

Martha: Já jsem se do Prahy přestěhovala za láskou a také za prací. Koncem 80. let jsem zpívala s televizním orchestrem pana Zahradníka. Praha mi vyhovuje, ale Brno pořád cítím jako takové zázemí kamarádů a našich dřívějších muzikantů.

Jak vidíte léta rozkvětu pop music u nás? Mám pocit, že dnes tak košatá a srdnatá hudba už neexistuje, jaký je Váš názor?

Martha: Což o to, ona by existovala, ale internet hodně věcí zrychlil a změnil. Celý systém toho, jak se hudba a zpěváky dnes dostávají k posluchačům, je jiný. Velké firmy, které držely velké hvězdy, mají dnes co dělat, aby dohnaly novou techniku.

My samy jsme před ne- >10

"ŽÍT SVŮJ ŽIVOT CO NEJPLNĚJI..."

► ze str. 9 dávám podepisovaly licenční smlouvu se Supraphonem, aby zpřístupnil na internetu všechny naše nahrávky, které vlastní. Tak si bude moci každý stáhnout za nějaký malý obolus všechno, co jsme kdysi ve vydavatelství Panton (Supraphon dnes vlastní celý jeho archív), vydaly. A ten dojem, že dnes taková hudba neexistuje asi pramení i z toho, jak jepeči život dnes noví zpěváci a písničkáři. Člověk to nestačí pořádně zažít a už se vychrlí další várka talentů, a mnohdy opravdu dobrých.

Do kterého šuplíčku společensko-kulturního života ČR jste se zařadili dnes, naplňuje vás, jaké uspokojení vám přináší?

Martha: Asi jsme právě v takovém zvláštním šuplíčku, protože po '89. jsme se hodně orientovaly na feckou muziku. Chtěly jsme zdejším posluchačům zprostředkovat něco z bohatého výběru autorů, které jsme po léta znaly, a něco už dávno i tenkrát natočily. Bylo to přijato velmi dobře. Dnes máme kromě fečkových muzikantů i českou kapelu, jmenuje se Professor. Bylo to náhodné šťastné setkání a udělali jsme spolu celý náš český repertoár z našich počátků. Kdekoli jsme se s tím objevily, měli jsme zatím moc dobrý ohlas. Muzika i zpívání nás stále těší a dává nám radost a energii.

Tena: Dnes se věnujeme převážně feckému repertoáru, protože jsme zjistily, že to posluchači po nás požá-

dají, a my své kořeny přece nezapřeme. Přesto si občas rády zazpíváme i písničky, se kterými jsme vešly do povědomí českého posluchače, prostě písničky našeho mládí.

Kdybyste měla říci, co je v životě tím nejdůležitějším, na co byste položily důraz?

Martha: Žít svůj život co nejlépe, ať už vás naplňuje cokoli.

Kanada je pro Vás země zřejmě nová, co očekáváte?

Martha: Poznaly jsme už pár milých lidí, co navštívili Prahu, a určitě jich tam poznáme víc. Pro mě cestování bývá hlavně setkání s lidmi. Od těch, co tam žijí, se na cestách dozvíte ty nejzajímavější věci. Něco jsem si o Kanadě přečetla a moc se těším na to, co tam poznám na vlastní kůži.

Tena: Na Kanadu se moc těšíme, i když na to, abychom si ji opravdu užily, by bylo potřeba více času, ale díky i za těch pár dnů...

PS: Existuje nějaký překlad vašeho přijetí? Znamená něco?

Martha: Ano, elefteria je jedno z nejkrásnějších fečkových slov, které tolik charakterizuje Řeky, a znamená - svoboda.

Tena: Naše přijetí se dá velmi jednoduše přeložit jako holky Svobodu! Ať žije svoboda!

Za rozhovor děkuje Věra Kohoutová

Navštivte sympatický web umělkyní:

<http://www.martha-tena.net/>

Fotografie pořízeny z filmu *Třináctá komnata*, Česká televize 2011, režie Oskar Reif, www.ceskatelevize.cz

Ano, vedle legend českého popu, sesterského dueta Marthy a Tony Elefteriady z Prahy, přiletí také šansonierka Monika Stanislavová z Bratislavy. Tu si pamatujeme z loňského vystoupení, odkud si odnášela náruč sympatií a velký zasloužený potlesk. Pozdraví se s námi i věhlasný showman kanadské rozhlasové jazzové stanice Jaymz Bee.

Milovníkovi alternativního rocku právě toto jméno mnoho napoví, protože Jaymz Bee byl zpěvák bandu Look People v letech 1985-1994, když poté se stal show's musical director. Jeho kariéra jej přivedla na evropskou scénu hned na několik let s umělci známých jmen - Judy Tenuta, Harland Williams či Jim Carrey. Jaymzovo jméno je mj. spojeno i se založením Al Waxman Fan Clubu, jehož vznik se datuje rokem 1980. Přenesme se ale přes setkání se švýcarskou skupinou Chinnok a další využití příležitosti do doby novější. Tam se zapisují další jeho úspěchy, kupř. s písničkou Five, kde se na stanici Much Music v r. 1992 dostala na nejvyšší místo. Když se Jaymz vrátil ze zahraničního působení do Toronta, začal pracovat na nahrávkách svého přítele z dětství, multiinstrumentalisty Jono Granta. Uspěl natolik, že byl osloven pořídit se na velkém benefičním koncertu Kumbaya, jehož výdělek byl věnován nemocným AIDS, atd. Milovníci jazzu jej také znají jako autora knížky z r. 1997 *Coctail Parties for Dummies*, jako hosta torontského radia show CFRB a CFMJ. Poté následovalo hostování na radio-programu CJRT. Aktivitu tohoto podnikavého muže kráčí přes různé možnosti, jak přinést peníze pro provoz nevydělečné rádiové stanice Jazz Lives, koncertování v Convocation Hall, jeho dílem byla také mezinárodní jazzová exkurze v hlavních městech jazzu - NY, Havana, New Orleans, San Francisco a Chicago. Tento talentovaný a podnikavý muzikant dnes působí na JAZZ.FM91 v Torontu, publikuje v mnoha kanadských tiskovinách, pravidelně v City Lights v FYI Magazínu. Nevšední zážitek přinesou i mistři a učitelé společenského tance Francisco a Elmairie z Toutavaill Dance Studio. Hudební skupina Music from Europe with Love se postará o pohodu u našich stolů. A pro ty, kteří mají rádi dobrodružné napětí, je připravena tichá aukce.

Rezervace: 905.891 5690, 647.608 1713, email info@goldenagegala.com. Stůl pro deset za \$1200, individuální lístek \$140. Více na webu: www.goldenagegala.com, ke se dají zaplatit vstupenky prostřednictvím Paypal. Gala se koná v Mississauga Grand Banquet & Convention Centre, 35 Bruhl Rd., Unit 7, Mississauga, L4Z 3E8, v sobotu 4. května od 18.00 h. Na stolech hosty uvítá láhev vína, při vstupu do haly sklenička šampaňského. Večere je součástí ceny vstupenky. Přijďte, odměňte se elegancí a krásou.

Jako vždy, začalo to zcela nevině. Drobné přselo dva dny a pak se rozpršelo pořádně. Během dvaceti čtyř hodin napršelo 160 mm a přselo dál. Macksville Bowling Club odvolal sobotní zápas, kdy jsme měli jet do South West Rocks (městys na pobřeží Trial Bay) k přátelskému zápasu. Ten nás měl připravit na nadcházející sezónu Penants, kdy se utkávají kluby mezi sebou. Následující sobotu bylo volno a všichni jsme velebili Bowlingovou federaci, že byla tak moudrá a ten týden se ještě nezačalo, protože stále přselo. Vorlí potok se vyvilil z břehů a do Stuarts Point jsem musel jezdit po Pacifické dálnici, kterou to je o šest kilometrů dále. To mi nevadilo, hlavně že jsem se tam dostal!

V pátek tam jezdit jako ředitel provozovat tombolu a mám vždy pěknou chvíli s ostatními řediteli, když tombola skončí. Dostaneme dvě piva zadarmo a tak se nám jazyky rozpletou mnohem radostněji než jindy. Jelikož i v pátek pořad přselo, dal jsem si o pivo více než obvykle, neb jsem správně tušil, že policajti budou mít jiné starosti než kontrolovat dech místních občanů. A měl jsem pravdu. Dálnici hned za Macksvillem uzavřeli na několika místech a museli hledat, aby zákaz nikdo neporušoval. Já jsem dojel domů v pořádku a na Pacifické dálnici nepotkal ani auto, což se mi ještě v životě nestalo! To jsem ovšem netušil, že dálnice je již uzavřena. U Vorlího potoku, přes který tá dálnice vede, jsem zpomalil, jel krokem a hleděl dolů pod most, kde se vine podél potoka silnička ze Stuarts Point ozdobená markery. To jsou sloupky s ukazateli míry stoupající vody. Voda už zakrývala 180 cm. Ještě že jsem jel po dálnici, odechl jsem si. Tohle by můj troop carrier (Toyota Landcruiser) určitě neprojel. Doma mě čekala večere a telefonát od dcery, že se jim ucpal záchod. Slibil jsem, že se na to ráno podívám.

Druhý den jsem si sbalil své instala-téřské nářadí, které se skládá z několika různě zahnutých drátů, gumového zvonu, dlouhých kleští a vyrazil. Za mostem přes řeku v Macksville byla dálnice uzavřena, takže jsem musel zahnout doleva proti proudu, kde ale už řeka zaplavovala silnici až k předním zahrádkám domů. Zastavil jsem, vylezl z auta a zapnul náhon na všechna kola. Pak jsem pomalu vjel do kalné vody. Šla až ke stápkům u dveří, ale po stu metrech jsem ze záplavy vyjel. Trochu jsem si oddechl, ale ne nadlouho. Za posledním macksvillským domem silnice opět mizela pod vodou. Zde byly po pravé straně pastviny devadesátikrové farmy, kterou jsem kdysi, v pomatení smyslu, chtěl koupit a voda už sahala až k farmařově domu. Ten stál na umělé vyvýšenině a zdál se být celkem v suchu. Snazili jsem se rozpomenout, jak vysoká byla umělá

vyvýšenina, když jsme farmu chtěli koupit, ale nepamatoval jsem si samozřejmě nic.

Vjel jsem do vody, říkáje si, že pokud by to bylo hlubší, mohu vždycky vykouvat. Hlubší to bylo, a to dost. Když vjedete do takové hloubky, náhle musíte přidat plyn a držet auto v otáčkách, jinak vám voda vnikne výfukem do motoru a můžete auto odepsat. Na nějaké couvání nebylo ani pomyslení. Silnice se kroutila podél Showgrand areálu, který byl sice výše než povodeň, ale měl zavřenou

bránu, takže jsem musel pokračovat dál. Pod domem mého parťáka z bowlingu, Joe W., který je ovšem na vysokém kopci, byla voda nehlubší. Sahala až ke kapotě a před ní byla na půl stopy vlna vyšší než má kapota. Tu před sebou Landcruiser tlačil. Počil jsem se hrůzou, že tu auto utopím. Silnice byla bez markerů, tedy bez sloupků, takže jsem nevěděl, kde přesně je a bál jsem se, abych z ní nevyjel, to by byla katastrofa. Proudící voda by mě mohla smést do řeky. Měl jsem takový strach, že jsem se nepokusil ani objet větve, která z vody čouhala, když už bylo skrz vodu vidět silnici pod ní. Pak už to bylo jednoduché. Silnička se vinula do kopců Newee Creek, kde bydlí má dcera, a kde povodeň nehrozila. Tam jsem opravil ucpaný záchod a strávil zbytek rána klábos se dcerou a poslouchaje vnučku, jak se trápí na piánu. Na oběd jsme si zajeli do RSL Clubu v Nambucca Heads a já doufal, že než ho sníme, otevrou dálnici z Nambuccy do Macksville. Nejen že ji neotevřeli, ale málem nás nepustili ani domů. SES členové (záchrannáři) už zahradili silnici i do Newee Creeku, ale když zjistili, že naše cesta končí tam a po domluvě, že v ústí řeky začal příliv a voda neodtéká do moře, nás pustili. Vyhodil jsem dceru s vnučkou u nich doma a slibil, že opravdu nebudu dělat nic hloupého (silly), jen se půjdu podívat, kam až řeka stoupala. Sjel jsem zpátky k řece a tam jsem s překvapením zjistil, že větve, kterou jsem přejel cestou sem, je skoro metr od vody. Voda klesla o stopu! Bylo to logické, protože příliv zde zastavuje průtok řeky až dobré dvě hodiny po ústí. Zapomněl jsem nejen na dceru, ale i na její varování ohledně nedělního ničeho silly, a znovu vjel do rozvodněné řeky. Voda byla skutečně níže, než když jsem tu projížděl ráno. Navíc jsem jel po proudu a vlna před autem byla pod bull bar. Domů jsem dojel v pořádku. Zavolal jsem dceři a pak šel zkontrolovat auto. Bylo v pořádku, až na to,

že mi voda vnikla do extra dálkových světel na bull baru. Rozdělal jsem je, vodu vyžil a nechtíc ukrotit jeden kontakt, takže jedno ze světel nejen že nesvítlo, ale nešlo ani utáhnout a viselo na bull baru jako schliplé ucho osla. S tím jsem musel k elektrikaři. Všechno spravil za skoro padesát dolarů, ale zároveň si všiml, že mi chybí přední poznávací číslo. Musel jsem jej ztratit někde, kde voda byla nehlubší a nejvíc proudila!

S tím jsem musel na úřad. Ten byl v Nambucca Heads a musel jsem dva dny čekat, než otevřeli dálnici, abych tam mohl jet legálně. Jel jsem tam v našem druhém autě, protože jsem se obával, aby mě policie nezastavila kvůli chybějícímu číslu. Na úřadě mi dali formulář, který musela o

ztrátě státní poznávací značky vyplnit policie v Macksville. Jel jsem tedy zpátky do Macksville, což je třináct kilometrů. Policie formulář vyplnila na místě. Znovu jsem jel do Nambucca Heads, kde po mně chtěli nejen ten vyplněný formulář, ale i zbývající číslo. To zezadu, které jsem neupil. Jel jsem zpátky domů do Macksville skřípaje zuby, číslo odmontoval a jel zpátky do Nambucca Heads. Tam mi po zaplacení čtyřiceti dolarů vydali nové číslo. Jel jsem domů, čísla přimontoval na Landcruiser a rozhodl se, že se podívám, jestli bych staré číslo u řeky nenašel. Voda už opadla, silnici dobrovolní hasiči ošťikali od bahna a tak se mi dobře hledalo. Nenašel jsem nic. Mezitím mě ze svého domu zbystřil Joe W. Nelenil, sjel dolů a informoval mě, že mě celá jeho rodina přitě exhibici sledovala, a kdybych to nebyl já, tak na mne za tu blbost zavolali policii. „Jaks do toho mohl vjet, dyť ti šla voda přes kapotu!?“, rozčílil se Joe.

„Jak jsem to mohl vědět?“, bránil jsem se: „Když jsem do toho vjel, tak mi šla jen nad kola! A pak už jsem nemohl zastavit ani se obrátit.“ Ještě chvíli jsme se dohadovali, a pak jsem mu poděkoval, že mne nenařadil policii a slibil, že mu to u piva vysvětlím. Ve čtvrtek, kdy se sejdeme v klubu na hraní bowls. V rozpoložení mysli jsem jel dál a stavil se u dcery, když už jsem byl tak nedaleko a tam zjistil, že už se po mně ptali, ale ne policisté nýbrž SES lidi. „Cos jim řekla?“, ptal jsem se ustázně.

„Co bych jim říkala? Řekla jsem, že ne nic nevim.“

„Tos udělala dobře“, pochválil jsem ji: „Kdyby mě našli ... to by byla mastná pokuta!“

„Byla.“ souhlasila.

Povzděchl jsem si a nahlas zauvažoval: „Viš, kdyby se ti přitě zase ucpal záchod, tak si zavolej instalatéra a mně pošli účet. Bude to určitě lacinější...“

PŘÍRODNÍ KATASTROFA NA OSTROVĚ KRÁLŮ

Pro ND Miloš Ondrášek

King Island, nevelký ostrov v Basso-vé přílivu severozápadně od Tasmanie, patří Austrálii. Chovem skotu, výrobou sýrů a lovem krabů se tam zabývá většina obyvatel, potomků lovců tuleňů, kteří se tam usadili kolem roku 1800. Můj pracovní pobyt tam byl přerušen něčím, o čem jsem slyšel, ale nikdy předtím nezažil. Tělo jako černý balvan, tuhé jako biceps, vzpěračce hladké jako moje dlaň.

Tak jsem je našel. Nebylo to jedno tělo, ale kolem osmdesáti mrtvých velryb a delfinů, kteří na těžko přístupné pláži končili svoje životy. Někteří z těchto kytovců byli ještě živí, písklavě vydechovali záhlavním dýchacím otvorem. Šest velryb se podařilo zachránit odláčením do vody, to není na hrubém a kamenitě plném písku snadná záležitost, i když se podloží pytlovina. Menší delfini se odvěčou do svého žilvu, do moře, snadněji. Dilema pak působí uhybnou kytovci, co s tunami neživé biologické hmoty. Z přístupných míst se může odvézt a zpracovat na hnojivo.

Byly to kolem pěti metrů velké velryby se zvláštním českým názvem kulohlavec černý (*Globocephala melaena*), anglicky „pilot whale“. Z těch dalších mořských savců to byli delfini skákaví (*Tursiops truncatus*), anglicky „bottle-nose dolphin“. Když tento hromadný úhyn byl pozorován dříve, bylo by snad možné zachránit těchto zvířat více. Kromě místních obyvatel tam přispěchali zaměstnanci státních lesů a parků, ochránci přírody a turisté, někteří si přivezli kajaky, potápěčskou výstroj a pumpy s hadicemi na polévání dosud živých zvířat. V dnešní invazi anglických slov do češtiny, pro mne nevídané, pro úplnost poznamenávám, že angličtina vyjadřuje tento přírodní úkaz termínem „stranding“ nebo „beaching“. Snadno pak konfrontujeme v dobrém slovníku, že podstatné jméno „strand“ znamená břeh, ve formě slovesa pak najet na mělčinu nebo ztroskotat. „Beach“ znamená pláž, přílivové pobřežní pásmo. Pokud vím, čeština nemá pro přírodní úkaz vyplavení kytovců na mělčinu specifický výraz. Stádu či hejnu tuleňů a velryb říkají Angličané „pod“, velrybím mláďatům „calf“ - tele.

A jako by tato katastrofa na ostrově králů nestáčila, o dva dny později na břehu nedalekého Maria Island nalezlo svou smrt dalších padesát kulohlavců, takže tam, severně od Tasmanie, zahynulo téměř ve stejnou dobu více než sto velryb, nepočítaje v to delfiny. Biologové považují za velmi zvláštní, že delfini zůstali na břehu i s velrybami, zpravidla se tyto dva druhy spolu nemísí. Kulohlavci a delfini skákaví se sdrůžují do druhově samostatných až stohlavých společenství, aby se snadněji ubránili ohrožením dravců. Je to např. kytovec kosatka dravá (*Orcinus orca*). Společný úhyn velryb na písčitém

březích zaznamenal již Aristoteles 350 let před našim letopočtem. A tak se dostávám k úvaze, proč k tomuto přírodnímu fenoménu dochází. Sdělovací prostředky běžně mluví o sebevraždě, i když u zvířat nedochází, pokud spolehlivě víme, k dobrovolnému odchodu ze života. Důvody stále zůstávají neznámé přesto, že mořští biologové věnují této skutečnosti mnoho pozornosti. Nejsou to jen přírodovědci, vokální jsou levicově nasměrováni zelení ochránci přírody. Aristotelův záznam jim nejde pod vousy, tvrdí, že ztrátu orientace velrybám působí hluk působený seismickým výzkumem mořského dna v honbě za odkrytím zdrojů podzemního plynu či ropy. Takový výzkum se ovšem před více než dvěma tisíci lety neprováděl, také signály vysílající severoamerické nukleární ponorky nebrázdily oceánské hlubiny. Tím ovšem nechci popírat, že k desorientaci kytovců moderními prostředky nemůže docházet, potvrzená evidence dosud ale chybí. Ztráta směrůvých pudů může také nastat při panickém útoku před dravci anebo při bezhlavé honbě za potravou.

Parazitární infestace sluchových a rovnovážných orgánů jsou také v podezření. Meteorologické situace může sehrát letální úlohu. Právě v době popisovaného masového

úhynu prudký vítr při severním tasmanickém pobřeží přinesl do tohoto přímoří chladnější a výživnější vody. To vyvolalo velkou koncentraci ryb, což do této lokality přivlalo obyvatel hlubin – jako např. kulohlavce. Zoologové se domnívají, že takové podmínky mohou ovlivnit instinkty kytovců. Ale to jsou všechno jen hypotézy, na vyloučení tohoto přírodního a katastrofického úkazu stále čekáme.

Shodou okolností jsem v časopisu *New Scientist* narazil na informaci, že hydrofonický záznam, který provádělo americké námořnictvo během posledních let, byl dán k dispozici oceanografickému výzkumu (Woods Hole Oceanographic Institution in Massachusetts). Hydrofonický záznam sleduje pohyb ponorek, současně ale registruje pohyb velryb a jejich „zpěv“. Dnes se již dají rozlišit

zvuky vydávané různými druhy kytovců, plejtvák obrovský (*Balaenoptera musculus*) se ozývá hluboce nízkými tóny, myšok (*Balaenoptera physalus*) se ohlašuje pulzujícími zvuky připomínajícími vzdálený hluk motorů velkých nákladních lodí, ke-porkak (*Megaptera novaengliae*) zase zpívá jako sólista v dětském sboru. A podobně je to se všemi velkými kytovci. Zvuky, které vydávají, se nesou vodou ne stovky, ale tisíce kilometrů, biologové jsou přesvědčeni, že jde o komunikaci a identifikaci na velké vzdálenosti. Tento názor mne poněkud znepokojuje, zda nejde o antropomorfní spekulaci, mám zvukovou nahrávku s autentickými velrybami „zpěvy“. Jsou velmi složité a stále se mění i u specificky elektronicky sledovaného zvířete, jsou různě frázované a budi dojem, že jde o vyvinutou výměnu informací. Když jsem pak viděl na břehu uhybnou velrybu s její velkou hlavou a velkým mozkem, nebylo zpořebí dlouhého uvažování, šlo o tvora s nemalou inteligencí, napovídající neuronovou kvalitou a kortexovou složitostí.

Měl jsem možnost pozorovat ve volné přírodě šimpanzy a orangutany, stále se něčím zabývali a bylo mi jasné, že k tomu využívají vyvinutou inteligenci. Uvažují, čím se zabývají velryby. Nepotřebují nástroje v honbě

za potravou, jak je obvyklé u lidopovitých, nepotřebují přístřeší. Zdálo by se, že velrybám není velký mozek k užítí, tak jako by jim nebyly k ničemu nohy. Když jsem se s dalšími ochránci pokoušel odláčit dosud živou velrybu z pláže do moře a viděl jsem zblízka její oko, mohl jsem přisáhat, že o mně ví a že si je vědoma mého pokusu ji zachránit život. A také pravděpodobně věděla, že se mne může zbavit jedním mávnutím svých ocasních ploutví.

Z jakýchkoli dosud neznámých důvodů se ocitla o své vůli na suchu, ale nepopíratelně chtěla žít. Jedna věc je jistá, ve světě dosud existují záhady. Až se tato velrybí hádanka vyřeší, bude o jedno tajemství přírody méně, a můj svět bude paradoxně o něco chudší.

Ilustrační foto Tasmanie Wikipedia

Můj manžel tvrdí, že za sto let nebude ve městě Sudbury stát žádná budova, která dnes stojí. Všechny budou strženy a nahrazeny novými, postavenými podle nových metod a podle nového vkusu. Jak se tak na některé dívám, tak to nebude žádná škoda. Zvláště těch ze sedmdesátých let, jako kupř. hlavní budova univerzity nebo komplex zvaný „bílý slon“, kde je radnice a provinční úřady. Někteří spadnou samy - teď probíhá v Elliot Lake, 160 km na západ od Sudbury, šetření, proč se zřítla střecha nákupního střediska Algo Centre Mall, které bylo postavené v roce 1980. Vycházejí najevo různé zajímavosti, například že architekt, který středisko navrhl, je vlastně nikdy neviděl postavené. Že majitel nepovažoval za nutné izolovat proti vodě parkoviště na střeše, které architekt nechtěl. Že voda začala prosakovat ze střešního parkoviště hned po postavení střediska. A další a další věci, které udivují veřejnost Elliot Lake. V roce 1994 se propadla střecha nákupního střediska v Sault St. Marie, které bylo postavené pod dohledem stejného stavitele. Tam naštěstí nebyl nikdo usmrčen ani zraněn, na rozdíl od Elliot Lake, kde zemřeli dva lidé a další byli zranění. Stejný stavitel postavil také nákupní středisko v Sudbury s parkovištěm na střeše, kteréžto je teď z opatřností uzavřené...

Při pohledu na důkladnost starořímských staveb, které se leckde používají dodnes, začne člověk pochybovat o nějakém pokroku. Nemluví jen o velkých úkazových stavbách, jako je Pantheon, jehož betonová kopule omračuje návštěvníky po více než 1800 letech, nebo Diokleciánovy lázně, které po 1700 letech v sobě skrývají část římské univerzity, Národní muzeum a kostel vestavěný pod dohledem Michelangla.

Vše se mění a přece zůstává stejné

Pro ND Eva Firlová

Myslím tím ty málo slavné užité stavby jako mosty, cesty, stoky nebo vodní přivaděče, které jsou roztroušeny po celé bývalé římské říši od Anglie po jižní Egypt a od Maroka po Sýrii.

Ale jak se zdá, ani Římané (a jejich odvážná stavební díla) nebyli přes veškerou zkušenost prosti problémů. Problémů způsobených hlavně lidským sklonem ke šlendriánu, nedbalosti a postoje „však to nějak dopadne“.

Kolem roku 150 n. l. píše prokurátor provincie Mauritanie Caesariensis Varius Clemens Marku Valeriu, veliteli legie III. Augusta, aby velitel poslal do města Saldae Nonia Data, hydraulického inženýra, „aby dokončil projekt, na který, zdá se, zapomněl“.

Ukázalo se, že za předešlého prokurátora, Legie III. Augusta půjčila veteránské kolonii Saldae, kde je dodnes velký přístav v Alžírsku, inženýra Data, aby vyměřil, vyprojektoval a začal se stavbou vodního přivaděče pro rostoucí město. Vše probíhalo podle plánu, až došlo na to, že se má prokopat vodní tunel horou mezi městem Saldae a prameny vodního přivaděče. Dvě skupiny dělníků kopaly z obou stran hory, ale k setkání obou skupin tunelářů jaksi nedošlo a vypadalo to, že Saldae budou mít dva tunely, ale žádnou vodu. Dobří, leč rozhořčení občané města Saldae z celého fiaska vinili Nonia Data. Ale ten se nedal. Napsal prokurátorovi, jak se podle něj celá zamotaná situace stala, včetně kvílení nad neschopností jiných.

„Copak jsem neudělal dost opatření, aby se dílo zdařilo? Co jsem měl ještě udělat? Nejen že jsem vše pečlivě vyměřil, udělal osu tunelu, rozdělil práci na různé sekce a poslal plány guvernérů Petroniu Celerovi ke schválení, ale také jsem přivedl dvě zkušené veteránské jednotky námořní pěchoty, které projekt začaly v přítomnosti personálu stavební firmy z města Saldae, ať vidí, jak se má vše dělat. Čtyři roky jsem byl v Lambaese u své legie a celou dobu jsem čekal, že se dozvím, že do Saldae proudí pitná voda. Po svém návratu jsem zjistil, že kontraktor vršil chybu na chybu. Obě skupiny dělníků se odchýlily od přímky tunelu doprava.“

Nonius Datus tentokrát pro jistotu v Saldae zůstal a vodní přivaděč byl do roka dokončen a Saldae mělo pitnou vodu z hor.

Nový majitel nákupního střediska v Elliot Lake chtěl také v roce 1998 napravit, co se zkazilo; ale náprava vypadala tak draze, že se rozhodl nic nerozhodnout a nechat vodu kapat.

Leckdy se problémy vyskytly dnes i tehdy ne kvůli neschopnosti, ale kvůli pochybným praktikám. Když Plinius mladší dělal svoji inspekční cestu po maloziských městech, psal dopisy jako: Plinius císaři Trajanovi:

„Imperátore, občané města Nikomedie spotřebovali na stavbu akvaduktu 3,318,000 sestercii. Tento akvadukt nebyl dokončen a byl stržen.“

Pak zadali stavbu dalšího akvaduktu a spotřebovali na něj už 200 tisíc sestercii, ale ten také nedokončili, takže i když rozházeli takové množství peněz, musí spotřebovat ještě více, aby měli řádnou dodávku pitné vody...“

Císař Trajan auditor Pliniiovi: „Musíš podniknout nutné kroky, aby měla Nikomedie přívod vody, a jsem si jistý, že na to půjdeš správnou cestou. Ale po všechny bohy, vyšetři, či je to chyba, že Nikomedie vyhodila zbytečně tolik peněz do dnešního data. Nepochybuj, že jistí lidé profitovali z takového začínání a opouštění staveb. Dej mi vědět, jaký je výsledek vyšetřování.“

O výsledku vyšetřování v Nikomedii nevíme, ale podle dalších dopisů o jiných městech je celkem jisté, že například švagr starosty měl stavební firmu...

V Elliot Lake se staví nové nákupní středisko; lze doufat, že majitel tentokrát zvolil architekta a kontraktora, který zůstane na místě a dohlédne na správný postup prací a že budou mít dobří občané města Elliot Lake kam chodit nakupovat.

ONEHDY MĚ SOUSED

George zval na hokej, a když jsem zdvořile odmítl, prohodil, že fandové mají lepší život. Chtěl jsem vyprávět, že jsem celoživotní knižní fanda a členář, ale George upaloval na kryté kluzišti. Doma mne naučili číst brzo; taťnek mi četl, pak jsem četl sám, oženil jsem se se čtenářkou Evou a vychovali jsme dva čtenáře; tradiční dárky byly a jsou knihy.

Zajisté máme doma více knih než křesťánu, knihovny plné knih jsou hlavní ozdobou ve všech pokojích. Naše čtenářská pověst se rozšířila mezi naše známé. Před Velikonocemi přinesl pošťák balíček s adresou napsanou neznámým rukopisem: balíček nám poslala paní Florentina Lojeková z Orillie s milým dopisem, abychom si přečetli memoáry pana otce JUDr. Barnabáše Lojeka, které dcera Florentina protlačila k vydání v Bratislavě v roce 2010.

Kniha se jmenuje *Kým nie je neskoru*, je napsána kultivovanou slovenštinou a pocítili jsme požitek číst ve slovenštině, tedy jazyku paralelním s mateřskou češtinou. Patříme ke generaci, která vnímá slovenštinu jako jazyk blízký, což, jak slyším z vlasti už 20 let, teď není pravda a mládež slovenštině nerozumí a národy Čechů a Slováků navzájem dabují filmy, aby byly srozumitelné.

Úvod v knize nás kompletně zaujal natolik, že Eva četla a já poslouchal, protože jsme nemohli souhlasit, kdo bude číst první. Nezapomínejme, že celoživotní čtenář se množstvím přečtených knih stává náročnějším a vybíravějším; tak jako sběratel známek svou sbírku rozšiřuje o vzácnější kousky, tak i čtenář, tedy sběratel příběhů a myšlenek, se nezaujme každým tištěným textem.

Pan Lojek vystudoval práva a založil advokátní praxi v Bratislavě; dcera Florentina se narodila na počátku druhé světové války. Kniha však neobsahuje toliko privátní vzpomínky a zážitky, ale podává přesnou a detailní a čtivou historii Československa od vzniku přes periodu Slovenského štátu za krušné periódy nacizmu.

Přiznávám, že Československé dějiny z bratislavského pohledu jsem neznal; každá kapitola měla pro nás spoustu novinek. Po komunistickém převzetí moci v poválečném Československu neměli Lojekovi na různých ustátno, jako s třídenními nepřáteli bylo s rodinou nakládáno s brutalitou, kterou pan Lojek popisuje věcně a s tklivým údivem, jak se to mohlo stát.

Advokát a třídní nepřítel, určený k podřadné práci, soustředil své sny i ambice k dceři Florentině, která v útlém věku projevila mimořádný taneční a baletní talent a pokračovala v této umělecké práci až do pancéřového srpna 1968. Přislib socialismu s lidskou tvář se zhroutil během jedné okupační noci a zakrátko se ukázalo, že v normalizační periodě po okupaci primabalerině Lojekové fialky nepotkvetou. Emigrovala do Kanady s příslibem umělecké práce v Torontu, a brzo poté i otec s matkou, kteří našli v Torontu nové uplatnění i v seniorském věku.

Knihu jsme dočetli na velikonoční neděli a Lojekova přehledná historie Československa v evropském měřítku se značným důrazem na slovenskou úlohu a identitu nás hluboce zaujala. Budeme se k této knize vracet, což je u notoričtých čtenářů záliba - vracet se ke starým přátelům.

Na šmigrúst přišel kamarád Zdeněk, aby dodržel tradici polivačky a mrskáni faldy, kterou dodržíme a při kaři se zepal, jestli jsme knižku dočetli. Dočetli si velkým zájmem a potěšením, řekla Eva a knižku přinesla a Zdeněkovi půjčila se slovy, aby ji nezapomněl vrátit. No dovol, řekl Zdeněk naoko popuzen, ale Eva dodala, že tu knižku chce mít doma až přijedou synové a budou chtít něco moc dobrého ke čtení. Pro ND Rošťa Fíra

O náboženství Dálného východu jsem se zajímala dávno předtím, než jsem se do Asie jela podívat. Zvláštní přitažlivost pro mě měl buddhismus, a to z několika důvodů. Předně je to náboženství mírumilovné, které nikdy nevyvolalo žádnou válku. Jeho centrem je Buddha, který vlastně není bůh, ale osvícený člověk. A hlavně mě fascinovala podobnost buddhismu a křesťanství – a jejich rozdíly.

Základní údaje většina lidí zná – nebo si je může najít na Google. Buddha se narodil zhruba pět set let před Kristem a jeho život si lidé opředli spoustou mýtů, z nichž většinu najdeme i v křesťanství. Však i základní filosofie a etické hodnoty jsou pro obě náboženství stejné. Z obou udělali lidé boha a oběma staví chrámy a vztýčují sochy. Tady je ale jeden velký rozdíl. Zatímco Ježíš je většinou zpodobňován v různých okamžicích utrpení, Buddha vždy medituje s klidným výrazem na tváři. V chrámu Wat Pho v Bangkoku dokonce poklidně leží. Byl

Daibutsudén, Nara, Japonsko

to jeden z mnoha Buddha, které jsme v Asii viděli, prý největší ležící na světě – je 43 metrů dlouhý a jen podrážky jeho nohou, vykládané perletí, měří 3 x 4,5 m. Jeden z největších bronzových Buddha pod širým nebem je na ostrově Lantau v Hong Kongu – je 34 metrů vysoký a váží 250 tun. V roce 1993, kdy ho dokončili, byl nejvyšší. V roce 2001 ho „trumfnul“ Spring Temple Buddha v čínském Henanu. Ten je zatím největší a nejspíš jím dlouho zůstane. Samotná socha totiž měří 128 m a lotosový podstavec dalších 20 m. Asi první velký Buddha, na kterého jsem se jela podívat, byl Daibutsu (což v japonštině znamená Velký Buddha) v Naře. Podle průvodce má dvě nej: je to prý největší bronzová socha pod střechem, a to v největší dřevěné budově na světě. Má pouhých 15 metrů výšky, ale uvnitř chrámu působil impozantně.

Chrámy je v Japonsku tolik, že jen vypočítat všechny, ve kterých jsme byli, by zabralo půl stránky. Rekord jsme udělali v Kyotu, kde jsme za jeden den navštívili sedm památek. Zlatý pavilon Kinkakuji, Zen zahrada v Ryoanji a svatostánek Ninnaji byly pěkně vedle sebe, k dalším jsme popojížděli autobusem – Daitokuji, císařský hrad Nijo, oranžovo-zelený He-

Dojmy z Dálného východu (2)

Pro ND Alena Martinů

ian Temple, a nakonec chrám Kiyomizu na kopci, odkud jsme viděli nádherný západ slunce. To už jsme ale sotva vláčeli nohy za sebou a celé tělo nás bolelo ještě několik dní po tom. To „po tom“ je člověk rád, že se do chrámů a zámků zouvají boty a že si může v Zen zahradě chvíli tiše posedět. Chrámy v Japonsku jsou zajímavou kombinací několika náboženství. Uvnitř sedící Buddha je většinou obklopen strážci převzatými z hinduistického pantheonu s výhrůžným výrazem ve tváři a se zbraní v ruce. Do roku 1868, kdy bylo zákonem přikázáno buddhistické a shinto chrámy oddělit, byly areály směsí prvků a i budov obou náboženství. Od té doby sice například zmizeli buddhističtí strážci z bran shinto

tišic. I Velký Buddha v Naře má dva pomocníky – menšího Buddha po pravici i po levici. Pro

buddhistu jsou důležité čoudiví tyčinky, které drží v sepjatých rukou, které opírá o čelo (ne níž, před Buddha urazil) a klani se s nimi třikrát do všech čtyř světových stran. Do chrámu se chodí, ale boty se musí nechat venku, a hlavně nezapomněte, je zdvořilé vcházet do stánku pravou a vycházet ven levou.

Při důležitém rozhodování pomáhají lidem modlicí tyčky, které před Buddha rozhodí na zem, a odpověď hádají podle toho, jak padnou. V chrámu v Taipei používají pro jednoduché rozhodování dva kousky dřeva, které vypadají jako skeble s červeným vnitřkem. Věřící je hodí na zem a padnou-li stejně, znamená to ano, padnou-li každá jinou stranou nahoru, znamená to ne. A musí padnout třikrát za sebou stejně, aby si dotyčný byl odpovědi jistý! Z dalších praktik nás upoutalo to, že si lidé nechávají poženat jídlo – říkají tomu, že ho obětují božstvu, kterému ovšem stačí vůně a jídlo samotné nechají lidem. Ti

chrámů, ale stále jsou místa, jako chrám Byodo-in blízko Kyota, kde kami, místní japonský bůh, v shinto svatostánku po straně chrání buddhistický chrám před zlými duchy. Do toho všeho pak lidé míchají prvky křesťanství. Svatby, křtiny i pohřby téměř v západoevropském stylu jsou v buddhistických areálech častým zjevem, stejně jako oslavy Vánoc.

Do většiny shinto svatostánků se dovnitř ani nechodí, věřící se pomodlí venku před ním. Důležitá je kasička, někdy pěkně velká bedna, která sedí přímo před vchodem, a nad ní visí provaz od zvonu nebo gongu. Věřící hodí peníz do kasičky, ukloní se třikrát se sepjatýma rukama, a pak zazvoní: „Hej, bože, dal jsem ti, tak teď zas ty pro mě něco udělej!“ Není-li u svatostánku gong, stačí třikrát zatleskat. Důležité je před modlitbou očista – vždy jsou fontány s naběračkou, kde si každý umyje ruce (nebo i vypláchně ústa), a oheň s doutnajícími tyčinkami (incense), jejichž kouř si lidé rukou naženou do tváře. Pak se teprve jdou modlit. Modlitba v buddhistickém chrámu je komplikovanější a také stánků je v areálu většinou víc. I soch v chrámu může být hodně – v hongkongském Chrámu 10,000 Buddha je jich prý dokonce 13

ii svůj košík zase po modlitbách odnesou.

Do chrámů se lidé chodí modlit často – nejen při svatbě nebo narození dítěte, ale třeba i předtím, než si koupí auto, nebo před zkouškou ve škole. Své přání může každý napsat na papírek na velké tabule (vypadalo to trochu jako nástěnky ve škole). Některé destičky jsou přímo tyče a hřbitov za chrámem pod Tokijskou věží vypadá spíš jako skladiště lyží, které se ve větru kývají a klapou o sebe. U všech chrámů se prodávají i nejrůznější druhy přívěsků (charms), které věřící nosí na klíčkách nebo třeba pověsí do auta.

Zatímco japonské chrámy září čistotou (Japonci každý shinto chrám vždy po dvaceti letech zbourají a postaví znovu, aby byly stále krásné a nové), chrámy v Hong Kongu se nám zdály sešlé a špinavé. Asi proto, že v nich neustále čoudivá spousta tyčinek a spirál, visících ze stropu, takže se uvnitř nedá ani dýchat a z jednoho konce není vidět na druhý. Jejich budovy nebyly mezi vysokými domy ani vidět. Naopak, v Bangkoku areály chrámů září barevnou porcelánovou mozaikou nebo dokonce zlatem (jako známá Stupa v Královském paláci) a jejich věže se tyčí vysoko nad okolní domy.

To už jsou ale většinou atrakce pro turisty – a o tom zase jindy. Foto autorka **POKRAČOVÁNÍ**

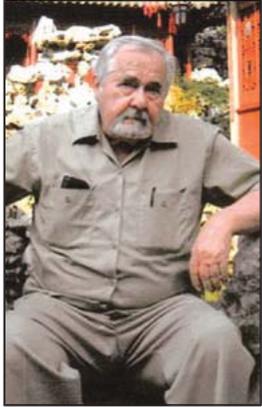

Kinkakuji Temple, Kyoto, Japonsko

Tabule přání, Tokio, Japonsko

Prapříčinou této podivnosti byl ruský právník Sergej Magnitsky, který se příliš zajímal o podvodné počínání policejních a vládních činitelů, což v roce 2009 vedlo v Moskvě k jeho zatčení, jež nepře-

žil. Americký senát ve Washingtonu zareagoval přijetím zákona, zakazujícím vstup do USA osobám, potřísněným podezřením z této smrti. Putin v Kremlu se popudil a rozhlížel se po vhodném odvetném opatření a našel je ve státem nevalně spravovaných sirotčincích. Mezinárodní organizace odhadují množství jejich chovanců ve výši 800.000, oficiální ruská statistika uvádí daleko nižší počet 105.000.

Od roku 1991 jich kolem 60.000 opustilo rodnou zemi cestou adopce, stali se z nich Američankové. Ruskému eráru ubyla starost, materiální výdaje, aniž ovšem přibyl počet správného vlasteneckého pocitu.

Jakožto někdejší okresní soudce s agendou občansko-právní jsem se těmito záležitostmi rovněž zabýval. Zájem o adoptivní rodičovství býval však pramalý, šlo tehdy o početně nepatrnou agendu. Rodinné prostředí pro opuštěná Cíkánata se vůbec nedalo sňhat. Zákon nevyžadoval tělesnou prohlídku žadatelů, dovozoval i adopce jednotlivcem - ne tedy jednomu manželským párem, ale na rozdíl od některých západních zemí vylučoval adopce osob již dospělých. V rozvodech se rodiče o vlastní děti nezdívali a házeli si do tváře politického mrvu. Adopce byly zásadně nekonfliktní a politicky nepřilíhly náročné. Ministerstvo spravedlnosti se ale rozčílovalo nad občasnou nedostatečnou zakaleností, když status adoptivních rodičů byl přiznán lidem sice bezúhonným, milující, ale také v Boha věřícím. Jednou jsem v adoptivním řízení obdržel zprávu z MNV, denuncující žadatele jako náboženské tmaře, a domáhající se zamítnutí návrhu. Lidoprávně sdělení přišlo obyčejnou poštou a dostalo se mi do ruky dříve, než je mohla kancelář evidovat, takže nebyl problém je zlikvidovat, adopce se udělila a nikdo se mi už o případu nezmínil.

Jedním z mnohých překvapení zde v Americe byla ochota adoptovat, za své přijmout, drobečky

POTRESTÁNÍ AMERIČANŮ ZÁKAZEM ADOPCE SIROTKŮ

Pro ND Ota Ulič

z hodně vzdálených koutů světa, s jinou pigmentací, se vším jiným. Poskytnout příležitost nejen k oživení bezdětného manželství, ale i domov, kde už mají půl tuctu nebo i víc svých vlastních capartů. Množily se adopce s korejskými, vietnamskými a všelijakými kořeny. Příklad: Thajsko, Bangkok, šéf tamější odbočky Fordovy nadace se svou manželkou projížděl východní, hodně chudickou částí země a náhodou došlo k zastávce u nějakých misionářů, též se starajících o odložená, nikým nechtěná robatka. Upoutala tam jejich pozornost dvojčátka - holčičky, jejichž matka při porodu v džungli zemřela, a jiné její dítě mnoho hodin putovalo na onu misi, kde snad budou mít šanci na přežití. Návštěvníci z Bangkoku se rozhodli robatka zachránit, a v krabicích od bot si je odvezli. Následovaly komplikované a též nákladné patálie, s podplácením lačného úřednictva, vše nakonec dobře dopadlo. Dvojčátka si přivezli do Ameriky, tam vyrostla již bez ponětí, ba ani s dychtěním po svém původu, jinací svět se jim otevřel. Posléze několik roků strávila v africkém

kádrování, k ničemu kloudnému to nevedlo, získat se nedalo dítko ani indiánské či eskymácké. Nezbylo než naslouchat skřekům dost neurotický se ohlašujícího papouška a smířit se s neformální adopcí čeledě kočičí. Několik jich tam trvale sídlilo, jeden cour jménem Brežněv se k nim pravidelně vloupl jen se nacpat. Občas též snad i spal, ale zcela určitě nezůstal překážet dvacet let jako Rudá armáda znovusvoboditelka rodné země.

V prosinci r. 2011 se Vladimír Putin seznámil s novinou, v Rusku do té doby málo známou, v podobě spontánních projevů nevole za značného počtu veřejnosti. Přemnohým se nelíbilo - zřetelně protivilo - Putinovo protiústavní úsilí znovu se chopit nejvyšší moci v roli prezidenta. Překvapivě energická opozice vůči takovému choutkám se v západním mediálním zdrojích setkala se značnou podporou, což rovněž přispělo k Putinově protiútku. S podrobnostmi jsem se seznámil zásluhou americké publicistiky, s ruskou problematikou znamenitě seznámené černošky Cathy Young. V

i odoperování tělesných orgánů k potřebným transplantacím. Vselovodným Chaplin, mluvčí ruské pravoslavné církve, vyjádřil názor, že ruským dětem v Americe se nedostane příležitosti stát se dobrými křesťany s nadějí dostat se do nebe.

Z oněch 60.000 případů dětí, od roku 1991 adoptovaných, jich 19 jich zemřelo buď vinou zneužití nebo zanedbání péče, což odpovídá domácímu ruskému průměru. Ruští aktivisté citují údaje ministerstva výchovy: Méně než 1 z 20 dosáhne v dospělosti vyššího vzdělání, 1 z 5 je nezaměstnaný, 2 z 5 se dopustí zločinu, 1 z 10 spáchá sebevraždu.

Ruský žurnalista Denis Tkumakov zveřejnil své přesvědčení, že pro ruského sirotka je lepší zemřít, než se stát Američanem. Na tiskové konferenci jiný žurnalista na otázku o tomto novém zákonu, dostal od Putina odpověď, že je zřejmě sadomasochista, dávající přednost americké realitě. Tento zákon, svými kritiky přejmenovaný na "zákon krále Herodesa", získal přes protestních 100.000 podpisů a ruští adoptivní rodičové poslali otevřený dopis Putinovi, s úpěnlivou prosbou, aby z ruských sirotek nedělal rukojmí a tak je připravoval o možnost jejich lepší budoucnosti. Ruský ústav studia veřejného mínění, znám zkratkou VTSIOM, uveřejnil svá zjištění: tři čtvrtiny ruské veřejnosti podporují Putinův zákaz amerických adopcí.

Kamerunu a Egyptě, kde jejich adoptivní otec působil v diplomatické službě. Bývala by tehdy přežila, nebyť těch záchranných krabic od bot? Rozepsal jsem se tady o nich, poněvadž to jsou mé neteře.

Na Nové Guineji česká rodina adoptovala papuánskou holčičku, stala se z ní Česká Andulka. Když dívka dospěla, oženil se s ní posrpnový exulant s nevyprchanými vlasteneckými sklony: bližší česká Papuánka než cizí Australanka, to dá rozum. Manželství Josefa a Zdeny Škoreckých bylo bezdětné. Dávali přednost korejskému děcku, což je ale vedlo k nepřijemné realitě běhu přes vysoké a stále rostoucí byrokratické překážky: věk žadatelů - Josefovi tehdy táhlo již téměř k padesátce. Úřední vyšetřování jejich materiální situace, mentální dispozice,

článku "Putin's Innocent Victims" neboli "Putinovы nevinné oběti" (The Weekly Standard, 4. února 2013): Došlo ke spěšnému přijetí "Dima Jakovlev zákona", jímž se zakazují adopce americkými žadatelé. Zámlinkou byla tragédie, k níž došlo v roce 2008 ve státě Virginii, když Dimitrij Jakovlev, ve věku pouhých osmnácti měsíců, tehdy již s jménem Miles Harrison, zahynul v zaparkovaném automobilu jeho adoptivního otce, milujícího, leč zapomětivého. Případ byl hodnocen jako involuntary manslaughter - terrible but innocent mistake, pachatel shledán nevinným, a tak byla dána příležitost ke značnému protiamerickému rozhořčení. Zákonodárkyně Světlana Gorjačeva prohlásila, že mnoho Američanů adoptovaných ruských dětí se stává obětmi nejen sexuálního vykořisťování, ale

Vladimír Putin Foto Wikipedia

Úplně nakonec jedna zpráva přiznává: vzdor takovému zákonu, přeče jen padesáti sirotkům se podařilo do Ameriky odletět zásluhou podpisu na soudním souhlasu, k němuž došlo před vstupem zákona v platnost. Žádná tedy manipulace se zrušením podpisu a případně i se zrušením jeho autora, jak bývalo dřívějším bolševickým zvykem, který nikoho nepřekvapoval.

Takže, přeče jen pokrok, i když nepachtí vpřed obdivuhodným tempem.

KONEC

Režisér Miloš Forman získal v Los Angeles cenu za celoživotní dílo, což je nejvyšší ocenění, jaké uděluje Sdružení amerických režisérů (DGA). Předseda sdružení Taylor Hackford při této příležitosti připomněl například Formanovy oscarové filmy Přelet nad kukaččím hnízdem a Amadeus a označil Formana za jednoho z největších filmařů naší doby. Sám režisér se slavností podle agentury AP nemohl osobně zúčastnit kvůli nemoci.

„Ať se zaměří na jakékoli téma nebo na jakýkoli žánr, Miloš najde v každém příběhu univerzální lidské zkušenosti a umožní nám, svému uchvácenému obecenstvu, abychom se poznali v boji za svobodu výrazu a za sebeurčení, který tak dobře zobrazuje na stříbrném plátně,“ uvedl dříve Hackford. Profesioní sdružení DGA existuje již

MILOŠ FORMAN

získal prestižní ocenění za celoživotní dílo
Danica Klein

76 let. Příští rok uspořádá již 65. ročník cen pro nejlepšího režiséra roku. Cenu za celoživotní dílo dostalo zatím jen 33 režisérů. Posledním oceněným byl v roce 2010 Norman Jewison. Cenu dostali například Cecil B. DeMille (1953), Frank Capra (1959), Alfred Hitchcock (1968), Orson Welles (1984), Billy Wilder (1985), Akira Kurosawa (1992), Stanley Kubrick (1997), Francis Ford Coppola (1998), Steven Spielberg (2000), Martin Scorsese (2003) a Clint Eastwood (2006).

Od roku 1948, kdy tato režisérská organizace začala své ceny udělovat, připadl až na šest výjimek režisérský Oscar právě vítězi soutěže DGA. A nežádka také snímek režiséra oceněného DGA získal Oscara za nejlepší film.

Osmdesátiletý Forman se proslavil v 60. letech v tehdejší Československu filmy jako Lásky jedné plavovlásky a Hoří, má panenko. Po odchodu do USA získal největším úspěch snímek Přelet nad kukaččím hnízdem (1975) a Amadeus (1984). Za oba dostal Oscara. Přelet nad kukaččím hnízdem byl teprve druhým snímkem v historii Oscaru, který získal cenu ve všech pěti hlavních kategoriích.

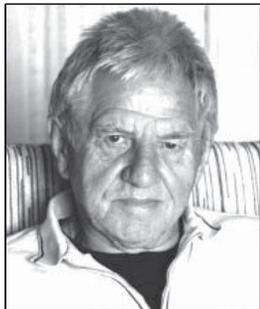
Forman za svou kariéru získal například i tři Zlaté globy a cenu BAFTA za nejlepší režii. Byl také několikrát oceněn za celoživotní dílo, mimo jiné Českým lvem (v roce 1998) nebo na Mezinárodním filmovém festivalu v Palm Springs a San Francisku. Francie mu v roce 2004 udělila titul Důstojník Řádu umění a literatury.

<http://zeny.tiscali.cz/milos-forman-ziskal-prestizni-oceneni-za-celozivotni-dilo-208486>, 3.2.2013

ZLOVĚSTNÝ SYSTÉM HAARP

(a záhadné kruhy v obilí) Pro ND Rudolf Jiříček

Není to tak dávno, kdy jsme si oddechli, že za studené války mezi Sovětským svazem a USA nedošlo k atomové válce, která mohla ukončit naši civilizaci. Nastalo odzbrojení a místo jaderných bomb se začaly rozvíjet ja-

demé elektrárny. Svět žasnul nad technikou, jež se začala bouřlivě rozvíjet a zasahovat do všech oblastí. Jednou z nich byly pokusy nějak se vypořádat se svévolným počasím, jež postihlo i naši republiku v r. 1947 v podobě sucha, které ji přivedlo na pokraj ekonomické katastrofy.

Z rádia jsme se dozvěděli, že ale brzy „poručíme slunci, větru a že si budeme řídit počasí podle vlastních potřeb“. V celém světě začaly za tímto účelem pokusy s jodidy stříbra, shazované do mraků letadly, aby začalo přšet. Jenže, byla to neřízená střela. Jerry E. Smith vzpomněl přitom na 15. srpen 1952, kdy došlo ve Velké Británii k obrovské srážkové činnosti, při níž za 24 hod. spadlo v okolí Lynmouth 90 mil. tun vody. Její vlny smetly přes noc stovku domů, zničeno bylo až 31 mostů, 38 automobilů bylo smeteno do moře, 34 lidí zemřelo, 420 zůstalo bez přístřeší.

Podle něj souvisely s projektem Cumulus, kdy předtím trysková letadla vypouštěla nad mraky jodid stříbrný. A jak se stalo v historii lidské historie pravidlem, okamžitě se našla skupina politiků a jejich generálů, kteří se začali zamýšlet nad otázkou, jak zneužít začínající pokusy pro vojenské

účely. Nakonec se to podařilo ve válce mezi USA a Vietnamem, kdy byla v operaci Popeye v říjnu 1966 použita podobná metoda už jako zbraň na prodloužení monzunových dešťů až o 30-45 dní. Z Hočiminovy stezky, kterou se dělo zásobování vietkongu zbraněmi, se stal nesjízdný blátivý močál. Podle některých zpráv v letech 1966-72 bylo uskutečněno na 2600 podobných zásahů, které převedly pozemní boj do atmosféry. Jenže mezitím se už vojenský výzkum posunul do daleko větších výšin a začal se zabývat ionosférou.

Už v 50. letech jsme se dozvěděli, že život na naší planetě chrání zejména ionosféra, bránci postupu silného kosmického záření až na zemský povrch. Četná pozorování však zjistila, že místy je narušována exhalacími z průmyslu, že zvětšující se silniční i letecké dopravy a že do ní zasahují i freony z našich ledniček. Tak začala válka mezi ekology s jejich „zelenou planetou“ a průmyslem, který musel postupně snižovat množství exhalátů v každé zemi.

Ionosféra 80 km nad zemským povrchem obsahuje řídkou atmosféru s velkým obsahem nabitých částic. Umožňuje šíření různých rádiových signálů. Reaguje jako obrovská anténa na elektromagnetické záření. Za vhodných podmínek lze z ionosféry i odebrat mnoho elektrické energie a zesílit i přiváděcí signál až tisíckrát na 3,6 GW, tj. 3,6 mld. W! Signál lze zaměřit na bodový cíl kdekoli na Zemi. Nikdo tehdy netušil, že kromě záchrany ionosféry se někde najde opět skupina politiků a jejich vojenských poradců, kteří budou přemýšlet, jak zase zneužít i tohoto objevu. Jestli by nešlo např. uměle nad nějakou oblastí narušit nebo dokonce otevřít díru v ionosféře a bez váleku tak zničit svého pomyslného nepřitele. A tak nastal zejména u tradičně zneprátených velmocí průzkum ionosféry, aby se poznaly blíže její vlastnosti.

Vše vycházelo z dávných pokusů geniálního srbského fyzika Niko-

ly Tesly, nar. 10.7.1856 v Smiljane v Rakouské monarchii, dnes Chorvatsku, který byl průkopníkem elektrotechniky. Jeho cílem bylo zavedení bezdrátového přenosu elektrických signálů bez použití vodičů. Vystudoval fyziku a matematiku v Grazu ve Štýrsku, a nějaký čas působil v r. 1880 i na Univerzitě Karlově v Praze. V r. 1884 se stal Edisonovým asistentem v USA, později r. 1887 si založil vlastní Tesla Electric Company, která však pro nedostatek financí zbankrotovala. Na rozdíl od Edisona, prosazujícího v elektrotechnice stejnosměrný proud, věnoval Tesla větší pozornost střídavému proudu. Začala ho podporovat spol. Westinghouse. Na základě jeho projektu byla postavena obří vodní elektrárna na střídavý proud na Niagarských vodopádech. Zabýval se vysokou frekvencí a extrémně vysokým napětím. Nikdo tomu zpočátku nevěnoval pozornost. Pouze byly výhrady, že při vysílání signálů z antény o vysoké frekvenci, se začaly tvořit desítky mil odtud trhliny v domech. Proto mu byly další pokusy zakázány a výsledky přebrala armáda do svých tajných spisů.

Ve 30. letech min. stol. přišel se zbraní, která byla schopná zničit letadla na vzdálenost stovek mil. Nad chráněnou oblastí hodlal vytvořit neproniknutelnou tenkou zónu energie, zpodobňující ionosféru, ovšem daleko intenzivnější. V ní všechny atomy a molekuly vzduchu by byly totálně ionizovány a vyzářovaly jen světlo. Jakýkoli hmotný předmět nebo letadlo, které by do ní vletělo, by se v důsledku přeměny jejich atomů na ionty za obrovského výboje elektriny vypařilo. Z toho nakonec v 80. letech min. stol. vznikl americký „ochranný štít“ a s ním souvisel i program „hvězdných válek“, spojených s válečným využitím družic. Několik energetických zón nad sebou mělo zabránit i účinkům jaderného výbuchu ve vysoké atmosféře. Jenže co se odehrávalo v 60. letech min. stol., vyzrálo všem dech.

DOKONČENÍ PŘÍŠTĚ

BrouCzech jako Brouček

Dnes svítí neogotická stavba svou bělostí do širokého okolí a láká všechny milovníky dobrého moku k návštěvě.

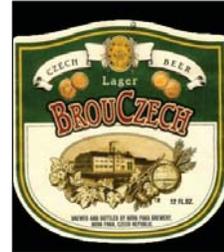
Neumíte objekt na obrázku zařadit? Nevadí, pomůžeme legendou, která říká, že:

Ve třípytívkách hlubokých vodách jezera žije pohádkový vodník Pivilko. A ten prý od pradáva hlídá čistotu všech potoků a přítoků do jezera, rozprostírajícího se 200 metrů nad pivovarem. ... a že každý doušek přeneše vaše pocity a vaši chuť zpět k nehybným vodám, které po statelí ve dne v noci Pivilko hlídá... (www.novopackeji.cz)

Nová Paka leží v údolí řeky Rokytky. Kouzelný kousek české země s mnoha možnostmi turistiky, a kdo by rád prolezl Krnokoše, právě odtud se mu to nabízí nejpříhodněji.

Nuž ale vraťme se k BrouCzech do pivovaru, který kombinuje tenhle bájný vodní zdroj s tradičním rukodělným pivovarnictvím nepřetržitě již od r. 1872. K výrobě piva je používána voda z artézského vrtu hlubokého 85 metrů, humnová sladovna produkuje vlastní slad, kde surovinou je po desítky let ječmen z nedalekého Studence, je používán kvalitní žatecký chmel a pivovarské kvasnice. Novopacké pivo se vyznačuje příjemnou hořkostí, sladovou vůní a zlatavou barvou. Pivovar je výrazně orientován na export - přes 50% směřuje do zahraničí - především do Německa, Polska, na Slovensko, do Maďarska, Litvy, Finska, Švédska, Dánska, Ruska, Izraele, USA a Číny. Nyní i do Kanady...

„Mně BrouCzech velice chutná,“ zdůvodňuje svoji angažovanost v pivovaru Paul Krykorka, který by už dávno mohl hledět na život skrze člověka na zaslouženém odpočinku.

„Ale nedalo mi, abych nabídku ředitele vykonávat distribučního manažera nepřijal. Propagují jeden z deseti druhů piva, které za to opravdu stojí. Broučkova chuť mi bezvýhradně sedla. Pivovar s původní blyštivou měděnou varnou stojí mezi citronovníky a pomerančovníky, kterým zřejmě pivní ovduši dělá náramně dobře. Všude v prostorách objektu na mě dýchla pýcha lidí, kteří pivo vyrábějí podle původní receptury.“

V Ontariu si svoji pozici světlý ležák začíná budovat. BrouCzech (Brouček) je

již k dostání v LCBO za \$2.27 láhev (adresy na www.thebeerstore.ca) a v torontském Beer Store na Dufferin Mall (904 Dufferin Street). Ovšem máme již příslib, že se bude dodávat do ostatních retail outletů (na Markham & Lawrence Ave E., 89 Laird Ave, Unit 1, a na 420 Lakeshore Rd. East, Mississauga). "

Návštěvníkům restaurace Prague na Masaryktownu jej už mohou majitelé Martin Rejzek a Broňa Větrovská nabídnout (416.289 0283), stejně jako v restaurantu Zlaté bažanty Patrik Severa v Mississauze (905.781 9374). Pokud chcete objednat výborné české pivo BrouCzech do svého oblíbeného outletu, určitě zavolejte 1-800-387-1314.

NOVÝ DOMOV (NEW HOMELAND) – CZECH AND SLOVAK BI-WEEKLY

Vydává Masaryk Memorial Institute, Inc., 450 Scarborough Golf Club Rd., Toronto, ON M1G 1H1. Řídí tiskový výbor MMI.

Redakce si vyhrazuje právo příspěvek zkrátit, redakčně upravit a rozhodnout o jeho event. zařazení. Z předplatného nevyplývá předplatiteli žádný nárok na umístění jeho článku do novin. Anonymy neotiskujeme. Názory prezentované v uveřejněných příspěvcích nemusí vyjadřovat stanovisko redakce ani MMI. Nevyžádané rukopisy a fotografie redakce nevrací. Redakce neposkytuje žádné informace o autorech.

Archív na webu www.masaryktown.ca Webová prezentace Alena Kottová

Redakční rada: Lanny Rosický (ČR), Brígita Hamvašová, Barbara Sherrifová (konzultantka jazyka anglického), Jiří Grosman a Miloš Krajný (Toronto), Josef Skála a Jiří Adler (Vancouver), Alena Martinů (Montreal), Eva Fířlová (Sudbury), Radka Mayerová (Edmonton), Richard Štířilica (slovenská komunita Toronto).

Masarykův ústav (MMI) je charitativní organizace, reg. č. 119582781RR0001. Jejím posláním je udržovat české a slovenské kulturní tradice a obohacovat tak život kanadské veřejnosti.

Kancelář Iva Ječmen tel. 416.439 4354 (ÚT, ST, ČT), office@masaryktown.org

Roční předplatné: Kanada \$ 46 CAD, USA \$ 68 USD, ostatní \$ 96 USD. Šešky zasílejte laskavě na adresu redakce (viz nahoře, shodná s adresou MMI).

Ceny inzerátů sdělíme na požádání.

Tyto noviny byly vybrány Národní knihovnou ČR jako kvalitní zdroj, který by měl být uchován do budoucna a stát se součástí českého kulturního dědictví.

Stránky jsou archivovány několikrát ročně a jejich záznam je součástí České národní bibliografie a katalogu NK ČR.

Šéfredaktorka a grafická úprava Věra Kohoutová: rychlý kontakt 647.608 1713, redakce tel. 416.439 9557 Píšte vera.toronto@gmail.com

AMAZING ICELAND

Land of the Midnight Sun

Hi Everyone!

We have always wanted to see Iceland and guess what?
We're going and you are welcome to join us!

17. Aug - 24. Aug 2013 - 7 days/6 nights

Direct flight with Icelandair

Please call for more information, space limited.

Formally
Nitra Travel

UNIGLOBE

Enterprise Travel

1221 Yonge Street (at Summerhill Ave.) Toronto

Tel: 416 504 3800

Toll Free: 1 800 825 7577

Fax: 416 968 5947

Monday to Friday: 9:00 AM - 5:00 PM

blanka@premieregroup.com
dianab@premieregroup.com

MEMBER OF:

1810380

International Travel thanks all clients for a great year of working together and is looking forward to an exciting new season

We are preparing two interesting tours with a hope that you can join us to:

- Cambodia and Vietnam - Turkey
And don't forget, we can help you with your other travel needs as airline tickets, insurance, all-inclusive packages, car rentals, cruises, etc.

The prices are changing all the time so we update our Facebook page regularly. Call our office or follow us at www.facebook.com/intltravel.

TICO Registration # 0016556

INTERNATIONAL TRAVEL
Explore The World With Us

208 Bloor St. West, Suite 505, Toronto, Ontario M5S 3B4
tel. 416-922-7775 or 1-877-922-8775
cell: 416-939-6118
www.intertravel.ca

SMRT v SAMETU

Pavel Rychetský
DISKRNÉTI
SLOVA

káteřina tučková
žitkovské bohyně

České knihy, filmy, CD a další české věci.

KNIHA & ČASOPIS ZDARMA S OBJEDNÁVKOU

1-877-287-1015
www.czech-books.com
mail@czech-books.com

1652 Mountbatten Pl, Victoria, BC, V8S 5J9, Canada

Casopisy: Reflex, Květy, Blesk, Meduška

czech-books.com
Because reading keeps your mind in Czech

NOVÝ DOMOV A ARCHIV
416.439 9557
www.masaryktown.ca

SLOVENKA

(seniorka a nekuřačka) hledá na tři měsíce v podnájmu pokoj v Torontu blízko veřejné dopravy. Příjždím 14. června 2013. Nabídněte prosím na cell 647.608 1713 nebo email vera.toronto@gmail.com

Restaurant Praha na Masaryktownu

450 Scarborough Golf Club Rd. Toronto

tradiční česká, kanadská i eurokuchyně, svatby, obědy, příležitostná a rodinná setkání, recepce

ÚT-ČT 17.00-22.00

SO 17.00-22.00

PÁ 17.00-23.00

NE 12.00-22.00

rezervace 416.289 0283

ČESKÁ DOPLŇOVACÍ ŠKOLA 2012/13 JARNÍ SEMESTR KONČÍ 22. ČERVNA

Pro děti 5-12 let každou sobotu 10-12 h. s výjimkou dlouhých víkendů

Paní učitelka Jana Holubová a asistentka Andrea Krawchuková se na vás těší

Učebna 918 Bathurst St. v Torontu
www.918bathurst.com
MASARYKŮV ÚSTAV INFO 416.439 4354